

CONTRA

nr 3 2009 (nr 205 från starten) årgång 35 Pris 25:-

Uppllysning om kommunismen
George Reisman
Försvaret

garanterat
politiskt inkorrekt

9 770347 647008

CONTRA

oberoende borgerlig tidskrift
utges sex gånger årligen
ISSN 0347-6472
Copyright Stiftelsen Contra
Eftertryck endast efter överenskommelse

Ansvarig utgivare
Géza Molnár

Adress
Box 8052, 104 20 STOCKHOLM
Telefon 08-720 01 45
E-post redax@contra.nu
Internet hemsida <http://www.contra.nu>
Sluten del endast för prenumeranter:
<http://www.contra.nu/prenumerant/oversikt.html>
Användarnamn och lösenord finns
endast i den tryckta utgåvan av Contra

Prenumeration
Minst 175, rekommenderat 250 kronor, per
år. Inbetalas på plusgiro 85 95 89-4 eller
bankgiro 5682-0392.
Finland: Minst 20 euro per år.
Bankgiro Sampo 800018-70846087.

Medarbetare
Styrelseordförande: Géza Molnár
Redaktion: Géza Molnár, C G Holm, Fredrik
Runebert och Tommy Hansson
Övriga medarbetare: Benny H. V. Andersson,
Karl-Göran Bottwyk, Bertil Häggman, Bertil
Lindblom och David Stavenheim samt Chris-
ter Arkefors i Italien, Bertil Wedin i Mellersta
Östern och Allan C. Brownfeld i USA.

Presslagd 2009-06-01
Strands Grafiska, Lindesberg 2009

Omslagsbilden. En internationell utställning om tjugooårsminnet av kommunismens fall visades i Kungsträdgården i Stockholm i maj. Utställningen handlade huvudsakligen om Polen och inte minst då fackföreningen Solidarnosc. Det var Föreningen för Upplysning om Kommunismen och Polska Institutet som tillsammans arrangerade utställningen. Läs mer på sidorna 6 och 7.

CONTRA-NYTT

Contrakatalogen

Vi har tryckt en ny katalog över Contras produkter. Förra utgåvan var faktiskt hela fyra år gammal, så det var dags att aktualisera innehållet. I den digitala tidsåldern är trycksaker dock inte alltid bästa sättet att hålla sig informerad om aktuella produkter och priser. Under den tid som gått sedan förra katalogen kom har Contras hemsida kontinuerligt uppdaterats och så kommer att ske även framöver. På hemsidan finns det till och med ett något bredare utbud än i katalogen. Om det till exempel handlar om en bok där vi har några få exemplar kvar i lager kan vi inte ta med den i katalogen, men på hemsidan kan den ligga kvar ända till den dag då sista exemplaret levereras.

Men vi tror ändå att katalogen ger en bättre översikt och vi har därför valt att återigen ta fram en katalog i form av en trycksak. För att den ska skilja sig från förra katalogen har vi gjort den grön istället för blå. Detta ska märkväl inte tolkas som en eftergift för det politiskt korrekta, bara en praktisk formgivningsfråga.

Klipp från Din lokaltidning...

...kan vara utmärkt underlag för Contras notiser på de "gula sidorna". Naturligt nog kan inte Contras redaktion plöja igenom hundratalet lokala tidningar som bevakar politik och byråkrati i alndets alla kommuner. Men våra läsare kan göra just detta och sedan skicka ett klipp till Contra, Box 8052, 104 20 Stockholm.

Medhjälpare till webben och tidningsredigering

Contra behöver fler medhjälpare. Den som är hemma på webben har stora uppgifter att ta itu med på Contras hemsida, som är i ständigt behov av uppdatering och förbättringar. Den som vill skriva artiklar kan vända sig till Contra, med egna uppslag eller ambitionen att hugga tag i någon av de många artikelidéer som redan finns på redaktionen. Också när det gäller redigeringen av papperstidningen finns det öppningar för den kunnige och intresserade. Ja, det finns ett dussintal "lediga platser" på Contra. Gå in och kolla på <http://www.contra.nu/ledigaplatser.html> så kan Du läsa mer. Vi kanske redan nu ska säga att alla uppdragen är av ideell karaktär. Med undantag för några få rent säljriktade uppgifter kan vi tyvärr inte betala våra medarbetare, utan måste lita till medarbetarnas intresse för den goda saken.

Rättelse

I Contra nummer 1 2009 hade vi en kritisk notis på de gula sidorna om tvånget att införa certifierade kassaregister för en rad små företag där det kostar mer än det smakar. Vi uppgav dock fel datum för de nya reglernas ikraftträdande. De träder ikraft först den 1 januari 2010.

Yrkesarmé eller allmän värnplikt?

– Vi håller nu på att sakta stänga den kran som heter frivillighet, framhöll överste Henrik von Vegesack, generalsekreterare i Frivilliga skytterörelsen, under den paneldebatt om försvaret som följde på Förbundet för Sveriges folkförsvars årsmöte i Högkvarteret i Stockholm. Övriga debattörer i panelen var generalmajor Michael Moore, överste 1. Hodder Stjärnsvärd och kommandörkapten Per Wahlberg, de båda sistnämnda pensionerade. Försvarets "ominriktning" fick bitvis hård kritik, men Moore som representant för försvarsledningen, höll ställningarna så gott det gick.

*** Överste Henrik von Vegesack pekade på att det finns tre "ben" som traditionellt bär upp försvarsmakten: hemvärdet, den allmänna värnplikten och de frivilliga försvarsorganisationerna. Grunden för den svenska frivilligheten, förklarade von Vegesack, lades med de självägande bönder som gick man ur huse för att möta utifrån kommande hot. På 1860-talet uppstod Skarpskytterörelsen som en reaktion mot att försvaret lades för fåfot, och senare kom landstorm, hemvärn och lottakår.

– Vad som händer nu, menade von Vegesack, är att anslagen till frivilligorganisationerna dras ner och att organisationer tvingas gå ihop, inte minst inom skytterörelsen. Vi håller sakta på att stänga den kran som heter frivillighet. Den tidigare försvarsministern Leni Björklund sade ungefär att "frivilligorganisationerna får väl gå ut och ragga pengar på stan."

Oroande rysk utveckling

Förbundet för Sveriges folkförsvar bildades av några försvarsvänner 1999 och kan i år alltså fira tioårsjubileum. Bildandet skedde sedan den dåvarande överbefälhavaren Owe Wiktorin varslat om försvarets kommande "stålbad", vilket blev verklighet med Försvarsbeslut 2000, eller "försvarsslakten" som en debattör kallade det. Utvecklingen av Sveriges försvar har

Generallöjtnant Carl Björemans (pensionerad) ansåg att den så kallade ominriktningen märkbart försvagat vårt försvar. Björemans syns stående till vänster på bilden. Sittande från kameran räknat Hodder Stjärnsvärd, Per Wahlberg, Michael Moore och Henrik von Vegesack (den senare skymd). (Foto: Tommy Hansson)

fortsatt alltsedan dess, men förefaller ha stannat upp efter Rysslands invasion av Georgien i augusti förra året – såväl politiker som ledande militärer har insett att ryssarnas avsikter inte är fullt så fredliga som man till äventyrs trodde.

Också Högkvarterets representant i paneldebatten, utvecklingschefen Michael Moore, höll med om att utvecklingen i Ryssland är oroande.

– Vi lever i en spännande period, konstaterade general Moore inledningsvis. Efter

tommy.hansson@contra.nu

Sovjetunionens fall följde 15 år med USA som enda supermakt. Men nu gör det post-sovjetiska Ryssland comeback på världsscenen, liksom Kina. Utvecklingen i Ryssland är mycket negativ. Åren 1999–2003 fanns en viss vilja att orientera sig västerut, men den dörren stängdes 2003–2004. Det har blivit en auktoritär utveckling med bibehållen korruption.

Generalmajor Moore konstaterade att de ryska militärstyrkorna har börjat öva mera, samt få en krigsmakt byggd på kontrakts- och yrkesanställning. Detta är negativt för Sverige, menade Moore, som dock framhöll att Ryssland ännu har långt kvar till USAs förmåga.

– Trots detta är utvecklingen oroande, underströk Moore.

För Michael Moore är det en självklarhet

att Sverige, sedan Göran Perssons tid som statsminister, har ett nära NATO-samarbete från ett läge där vi inte var intresserade av att samarbeta med några andra.

– Vi klarar inte ryssarna ensamma, sade Michael Moore. Tanken med att ställa upp för andra – som i Afghanistan där vi är tillsammans med ett 40-tal andra länder – är att vi i vår tur förväntar oss att bli hjälpta i händelse av ett skarpt läge.

Om händelserna i Georgien menade Moore, att det var bra att de ledde till debatt om det svenska försvarets inriktning, men att man inte nödvändigtvis bör dra slutsatsen att vi själva är hotade. Georgien är inte Sverige.

Försvarsstorlek och värnplikt

Så långt var nog alla i auditoriet med på generalmajor Michael Moores tankegångar. Det var när frågorna om försvarets storlek och värnpliktens framtid kom upp på tapeten som det började hetta till. Moore höll med om att försvarsmakten är liten.

– Den är oerhört liten om man ser till hur det var förr. Men politikerna har beställt ett insatsförsvar som inte skall ha till uppgift att möta Ryssland på egen hand. Och utvecklingen är likadan i det övriga Europa med undantag för Finland, som har en gemensam landgräns med Ryssland. Här har man behållit värnpliktsförsvaret. Man skall dock inte glömma att vårt flygvapen

med 100 JAS-plan är bland de starkaste i Europa, i alla fall till antalet. Beväpningen är dock svagare.

När det gäller det ofta diskuterade hotet mot det numera i stort avmilitariserade Gotland, påpekade general Moore att vi inte bara har armén som försvarsstyrka, utan också flotta och flyg.

–De åtta plus fyra bataljoner vi förfogar över låter inte mycket, men utvecklingen är liknande i till exempel Storbritannien. Min största oro gäller marinen, vi har bara sju korvetter i dag. Dessutom borde vi beväpna upp våra JAS-plan.

Michael Moore föreföll vidare avvisa tanken på ett bibehållet värnpliktssystem:

–Vi kan i dag inte ha värnpliktiga i insatsorganisationen. Den tillåter inte att vi tar ut värnpliktiga för utlandsinsatser, utan det blir ad-hoc-förband. De värnpliktigas övningstid på 12-15 månader duger heller inte.

Per Wahlberg, pensionerad kommandörkapten och tidigare ordförande i Officersförbundet, skisserade dock upp ett värnpliktssystem i moderniserad form:

–Grunden för en anställning i försvaret bör läggas under värnplikten. Enligt mitt förslag kan man ta in cirka 15 000 värnpliktiga om året. Det blir en input i försvarsmakten på 4000 per år. En del av dessa blir anställda, de övriga krigsplacerade. De värnpliktiga som gör fyra månaders utbildning ingår i en "anpassningsreserv".

Förslag till värnpliktsförsvaret

Enligt det av Per Wahlberg skisserade värnpliktssystemet skulle vi få en försvarsmakt som kan indelas i tre grupperingar:

- En styrka bestående av de "verkligt beredda" förbanden på 12 000 yrkesanställda.
- En styrka med förmågan att "komma på fötter hyfsat snabbt" om 60 000 krigsplacerade.
- En styrka som utgörs av "anpassningsreserven" omfattande 75 000 man.

Således en total numerär om 147 000 man.

Den stora frågan blir då givetvis hur en sådan försvarsmakt skall finansieras. Per Wahlberg menade att detta kunde ske genom tre åtgärder:

1) Pengar flyttas inom "försvarskoncernen" till de operativa delarna.

2) Det svenska försvaret kan spara pengar genom samverkan med övriga nordiska länder.

– En yrkesarmé kan lätt bli en "stat i staten", menade Jan von Konow, som talade sig varm för ett svenskt folkförsvaret.

3) 1–2 miljarder kronor i "friska pengar" tillförs försvarsmakten.

Michael Moore sade sig i princip gilla Per Wahlbergs lösning, men menade att den nog skulle krävas mer än de 1-2 miljarder i "friska pengar" som förslaget förutsätter: –Det skulle nog behövas 15, kanske 20 extra miljarder för att denna lösning skall fungera. Och jag vill betona att våra politiker talar om samarbete och integration. Vårt sätt att bemöta Ryssland är inte på egen hand, utan tillsammans med andra. Jag har svårt att se något annat problem än Ryssland de närmaste fem till tio åren. Och kommer det något, så kommer det snabbt i form av spetsförband. USA och Storbritannien invaderade Irak 2003 med endast tre divisioner, något otänkbart för 30 år sedan.

Per Wahlberg i sin tur påpekade att "det är väldigt mycket pengar som inte hamnar i 'panget'", resurser som uppslukas av hyror, pensioner med mera. Michael Moore höll med och sade att försvaret har "för stor stödorganisation":

–Alliansfriheten har gett oss det försvaret som vi får ta hand om.

"Stat i staten"

En debattör utanför panelen var journalisten Carl Hamilton, krönikör på *Aftonbladet*, vilken kritiserade försvarsmaktens framförhållning samt generalmajor Moores hållning i frågan om värnplikten:

– Försvarsstabens agerande från 2003–2004 fram till Georgien-krisen 2008 var mycket märkligt. Jag har intervjuat ÖB flera gånger, och han säger jämt att det inte finns något hot från Ryssland. Vi skall också

komma i håg att det finns en bastant folkmajoritet för den allmänna värnplikten, men ändå kan man inte uppfatta Försvarsstabens utvecklingschef [Michael Moore] på annat sätt än att värnplikten bör avskaffas.

Michael Moore ansåg dock att debatten ofta saknar nyanser.

– Ibland blir det för mycket ena sidan, andra sidan. Har till till exempel Danmark ett värnpliktsförsvaret? Tyskland? Det är inte så entydigt. Vi närmar oss den danska modellen med en blandning av yrkesanställda och kontraktsanställda.

Jan von Konow, ansvarig för Förbundet för Sveriges folkförsvares medlems- och informationsblad *Vårdkasen* och med en bakgrund som bland annat reservofficer, lärare vid Försvarshögskolan och styresman för Armémuseum, lyfte utifrån ett historiskt perspektiv fram de risker som kan vara förknippade med en yrkesarmé:

–En yrkesarmé kan bli en stat i staten. Ett historiskt exempel är här Rom och ett annat, modernare, Nazityskland. Enligt fredsfördraget i Versailles 1919 fick Tyskland bara ha 100 000 man under vapen, men general Hans von Seeckt lade grunden för den tyska krigsmakten under Andra världskriget genom att låta alla dessa 100 000 genomgå officersutbildning. Därför kunde man sedan massutbilda värnpliktiga. Vi vet vad det ledde till.

"Inte mycket till försvaret"

Överste I. Hodder Stjärnsvärd, tidigare bland annat hovstallmästare, ansåg att det är svårt att få fram ett tillräckligt bra soldatmaterial enbart med ett system av fast anställda och kontraktsanställning.

–Moderna och högt motiverade värnpliktiga kan bli bra fast anställda på mycket kort tid. Vi i Sverige har den största försvarsbudgeten, men den minsta effektiviteten bland de nordiska länderna. Det är mycket äventyrligt att gå in på yrkesförsvaret. Vi vill ha bra soldater, inte några Rambo-typer.

I Finland säger man att det går att upprätthålla beredskap med en moderniserad värnplikt plus vissa kontraktsanställda.

En som var mycket kritisk till det moderna försvaret som har utformats av politiker och militärer i samverkan var slutligen den pensionerade generallöjtnanten och

insiktsfulle debattören Carl Björemann, tidigare chef för Milo-Syd:

–Vad har det blivit av den så kallade omriktningen? Inte mycket till försvaret i alla fall!

Alla regeringskritiker "förrädare" i Putins Ryssland

★ Ny rysk lagstiftning, som har stöd av premiärminister Vladimir Putin, kommer i praktiken att tillåta ryska myndigheter att stämpla alla regeringskritiker som förrädare. Lagförslaget, som med all säkerhet kommer att antas av den av Putin-kramare dominerade ryska duman, kommer att utvidga termen "förrädare" till att omfatta också hot mot landets konstitution, självständighet och territoriella integritet.

Detta kommer, enligt rättighetsaktivister, att tillåta myndigheterna att tolka varje handling som kan uppfattas vara riktad mot staten som förräderi – ett brott som kan bestraffas med upp till 20 års fängelse.

Aktivister som citerats av nyhetsbyrån AP menar att det aktuella lagförslaget kan komma att kasta Rysslands legala system tillbaka till tiden för Stalins utrensningar och menar, att det rör sig om "lagstiftning i Stalins och Hitlers anda."

"Den för den ryska rättsvisan tillbaka till 1920- och 1950-talets tid", framhöll rättighetsaktivisterna, som inkluderar Moskvas Helsingforsgrupps ordförande Ljudmila Alexejeva och Civic Assistance's direktör Svetlana Gannusjkina, i ett uttalande.

Den nu gällande lagstiftningen definierar förräderi mot staten som handlingar som skadar den yttre säkerheten genom att hemlig information överlämnas till "främmande organisationer." Enligt det Putin-stödda lagförslaget kommer NGOs (Non-governmental Organizations), baserade var som helst i världen, att läggas till listan över de främmande organisationer som det är otillåtet att lämna information till. Den ryska regeringen har upprepade gånger anklagat utländska säkerhetstjänster för att använda NGOs i syfte att underblåsa regeringskritik i Ryssland.

Lagförslagens kritiker fruktar att förslagens lösligt hållna formuleringar kommer att ge myndigheterna gott om utrymme för att åtala personer som på något sätt samarbetar med internationella människorättsorganisationer av typ Amnesty

Putins grepp över Ryssland hårdnar.

International och Human Rights Watch. Den föreslagna lagen kommer också att äventyra ryska medborgares rätt att

vända sig till den Europeiska domstolen för mänskliga rättigheter.

De ryska aktivister som protesterat mot förslaget menar att förslagets fraseologi vidare är riktad direkt mot Kremles kritiker. Formuleringarna om hot mot "den konstitutionella ordningen" skall i det perspektivet syfta till att olagligförklara oppositionella protester, medan ordandet om "den territoriella integriteten" kommer förbjuda regionala krav på självständighet.

En annan aspekt på lagförslaget är, med Alexejevas ord, att "Människorna som styr regeringen är rädda för sina medborgares reaktioner inför deras oförmåga att handskas med [den finansiella] krisen." Den kände regimkritikern Lev Ponomarev för sin del menar, att den föreslagna lagstiftningen skapar "en bas för en totalitär stat."

Tommy Hansson

Fängslad missionär i Kazakstan fri

★ I *Contra* 1/2009 berättade vi om hur Elizaveta (Liza) Drenitjeva, ryskfödd missionär för Unification Church i Kazakstan, dömts till två års fängelse för att "ha begått grova brott mot mänsklighetens fred och säkerhet." Den 30-åriga ryskans "brott" bestod i att hon hade givit föreläsningar om sin rörelses teologi.

Efter två månader i fängelse i den kazakiska huvudstaden Almaty har Drenitjeva emellertid frisläppts, förmodligen som en följd av den massiva internationella kritiken mot Kazakstans hårda religionspolitik. De rättsliga myndigheterna i Kazakstan har dock klargjort att brottsrubriceringen mot den unga missionären inte har ändrats, men att hon nu anses ha sonat sina överträdelse. Så blev två år alltså till två månader, vilket i och för sig är glädjande.

De jurister och privatpersoner som arbetat för Lizas frigivning överväger ändå att överklaga beslutet, eftersom

Liza Drenitjeva inte helt friats från brottsmisstankar. Det uppger den internationella stödorganisationen Free Liza Committee. Det skall också nämnas att Drenitjeva tvingas betala en summa notsvarande 200 US dollar i böter och dessutom själv bestrida rättegångskostnaderna, som uppgår till motsvarande 800 US dollar.

Trots beslutet att frige Drenitjeva tyder ingenting på att den islamiska republiken Kazakstan kommer att överge den nya, hårda religionslagstiftning som beslutats av parlamentet och godkänts av president Nazarbaev. Fortfarande, uppges det från förkämpar för mänskliga rättigheter, fängslas troende i landet.

Ett annat exempel på den religiösa repressionen är att en representant för Krishna-rörelsen, vilken tidigare utsatts för svår förföljelse i Kazakstan, nyligen inte blev inläppt i landet trots giltigt visum.

Tommy Hansson

Upplysning om kommunismen – och dess brott

Sedan 2006 finns det en förening som kallas "Upplysning om kommunismen", vilket förvisso är något som bör ligga Contra-läsarna varmt om hjärtat. Det är inte någon massrörelse utan formen för att sprida information om kommunismens brott mot mänskligheten. Drivande är det äkta paret Camilla Andersson och Anders Hjemdahl och för finansieringen står främst Stiftelsen Fritt Näringsliv.

Både Camilla och Anders har ett utanförsperspektiv på Sverige, eftersom de delvis vuxit upp utomlands, i USA respektive Vietnam (där Anders pappa arbetade på Bai Bang-projektet, det stora pappersbruk som finansierades med svenska biståndsmedel). Bägge hade också sin idémässiga bakgrund i vänstern. Men att växa upp i Vietnam var en god vaccination mot kommunismen. Ofriheten i människornas vardag och det socialistiska ekonomiska systemets oförmåga att producera ekonomiskt välstånd var vardagsmat. Men det finns ju andra vänsterrörelser som inte följer kommunismen, den så kallade "frihetliga vänstern", som vi andra kallar anarkister. Många somrar på Gotland gav två bestående intryck. Dels de ständigt pågående militära övningarna, dels att det där borta, något tiotal mil på andra sidan havet, fanns ett okänt land, där vägar och orter saknades på kartan, ett land som ingen vuxen ville tala om. Men visst fanns det något där?

I hela västvärlden fanns det människor som flytt från Estland, Lettland och Litauen. En del ville gärna innan de dog se sitt hemland. De hyrde ett fartyg och åkte på kryssning. Den sovjetiska marinen och det sovjetiska flygvapnet ryckte ut. Vad var det för land som inte kunde tåla att ett gäng gamlingar genomförde en sjöresa på internationellt vatten?

De vanliga kartorna i skolan hade i stort sett ingen information alls om våra grannländers geografi. Men om man letade rätt på mer kvalificerade kartverk visade det sig att många av namnen var på svenska. Sedan Estland blivit fritt och gränserna

öppnats (1991) tog Anders Hjemdahl sin cykel och cyklade från Tallinn ut till kusten. I kustbygderna hittade han en hel del människor som fortfarande kunde tala svenska. Svenska har talats i området i mer än tusen år. Men nästan alla svensktalande flydde till Sverige i samband med Andra världskriget (liksom tiotusentals estnisktalande). Några blev dock kvar, de gjorde bäst med att smyga med sin svenska identitet. Visst var ester förtryckta av den sovjetiska ockupationsmakten, men estlandssvenskar kunde räkna med ännu större problem än etniska ester. Nu, efter 1991, kunde de åter tala om att de (eller deras föräldrar) var etniska svenskar. En del estlandssvenskar som flytt till Sverige kunde dessutom ta sina gamla gårdar i besittning igen. De flesta hade använts av den sovjetiska krigsmakten under ockupationstiden. Estlandssvenskarna, som mestadels hade varit kustbor, hade tvingats upphöra med sina gamla näringar, där havet spelade en viktig roll. De kunde berätta om estlands-

cg.holm@contra.nu

svenskar som deporterats till Sibirien, om andra som avrättats, om angivare som sett till att grannar fängslades, om mark som överförts till kolchoser.

I Vietnam hade förtrycket varit nära men utanför. De svenska teknikerna i Bai Bang hade sina demokratiska rättigheter tillbaka så fort de återvände hem. Men här var det svenskar som var hemma i en miljö som kunde varit vilken svensk kusttrakt som helst. Men de hade upplevt förtrycket på nära håll. Och under de närmsta åren efter Estlands pånyttvunna självständighet fanns de sovjetiska trupperna kvar. Taggtråden och stridsvagnshindren likaså.

Den andra stranden

De tankar som väcktes ledde till en ideologisk omprövning men också till projektet "Den andra stranden" med samlad information om den estlandssvenska minoritetens liv och kultur (<http://www.denandrastranden.com>).

Den andra stranden blev ett projekt med utställningar, föredrag, kartor. Otaliga föredrag i de svenska skolorna. Sådana föredrag

var alltid en svår uppförsbacke, eftersom grundkunskaperna var så dåliga. För att komma fram till beskrivningen av "den andra stranden" blev det alltid nödvändigt med en historisk och politisk grundkurs. Många kände inte till något alls om kommunismen, men hade ofta en välvillig inställning till kommunismen som idé. Den kopplades inte alls ihop till att människor förvandlades till slavarbetare, att egendomen beslagtogs av staten, att förtryckets tunga matta lade sig över folket.

Ungdomen vet för lite om kommunismen

Med denna bakgrund föddes idén att skapa det som idag är Föreningen Upplysning om Kommunismen. Främst handlar det om att nå ut med grundläggande information till ungdom som ännu inte format sin världsbild. Och som idag i skrämmande stor omfattning är okunnig om vad kommunismen betytt för mänskligheten.

År 2007 tog UOK fram rapporten "Att tro men inte veta", som var en studie av svenska skolungdomars (åldern 15–20 år) kunskaper om kommunismen. Undersökningen, som gjordes av Demoskop, visade att 90 procent av eleverna inte kände till Gulag – men 95 procent kände till Auschwitz. 40 procent ansåg att kommunismen bidragit till ökat välstånd i världen!! 43 procent trodde att det totala antalet offer för kommunismen var mindre än 1 miljon. 18 procent trodde till och med att det var färre än 10 000 offer. Sanningen ligger omkring 100 miljoner. Det finns alltså mycket att ta itu med för den som vill skapa vettiga förutsättningar för morgondagens samhällsmedborgare att förvärva rimliga kunskaper om vår omvärld.

Den ideologiska segern med kommunismens sammanbrott och Murens fall (1989) följdes inte upp. En generation "68-or" i lärarkåren vägrade att inse att de har haft fel i 40 år och det är deras elever som drabbas av den bristande insikten. Och ytterst naturligtvis hela vårt samhälle, som inte är så skyddat mot totalitärt tänkande som det borde vara efter vad världen upplevt under förra seklet.

Märkligt nog är det fortfarande kontro-

versiellt att ta upp kommunismens brott i Europa. Liksom i Sverige. Göran Persson initierade under sin tid som statsminister Forum för Levande Historia. Organisationen (ja, det är faktiskt en statlig myndighet!) kom till år 2003 för att råda bot på bristen av kunskap om nationalsocialismen och Förintelsen. Redan tidigt motionerades det i Riksdagen om att myndigheten också skulle få i uppdrag att upplysa om kommunismens brott mot mänskligheten. Så blev det inte förän myndigheten fick tilläggsdirektiv under Alliansregeringen. Men på "Levande historia" är man mycket noga med att tala om "nazismens brott mot mänskligheten" medan man talar om "brott mot mänskligheten under kommunistiska regimer", det är av någon anledning att trampa på för många ömma tår inom myndigheten att tala om "kommunismens brott mot mänskligheten".

Men visst, det finns några intressanta böcker som getts ut av Forum för Levande Historia och en skärmställning med namnet "Lillebror ser dig" som cirkulerat i landet. En ny utställning är på gång till hösten med namnet "Middag med Pol Pot". Den bygger på erfarenheter från ex-kommunisten Gunnar Bergström som besökte Kambodja 1978, åt middag med diktatorn Pol Pot och inte såg ett dugg av vad som hände omkring honom.

Forum för Levande Historia har en stor budget och frågor om kommunismen är bara en liten del av det som Forum sysslar med. Det verkar också dessvärre vara en hel del ideologiska skyggglappar kring verksamheten. Varför Föreningen Upplysning om Kommunismen i allt väsentligt förefaller vara ett bättre alternativ för att sprida kunskap om kommunismen och dess brott.

Pragdeklarationen

I juni 2008 antog den tjeckiska senaten "Pragdeklarationen" som tog upp just kommunismens brott mot mänskligheten. Arbetet bakom deklARATIONEN hade bedrivits av UOK och den tjeckiska organisationen The Institute for the Study of Totalitarian Regimes. I deklARATIONEN talas det bland annat om att skapa medvetande om de brott mot mänskligheten som begåtts av kommunistiska regimer, att europeerna måste informeras om de brott som begåtts av kommunismen i samma omfattning som om de brott som begåtts av nationalsocialismen och att det "finns väsentliga likheter mellan

Victims of Communism Memorial invigdes av president George W Bush i Washington 2007. Det är en bronsreplik av den papier maché-staty som de kinesiska studenterna reste på den Himmelska Fridens Torg i juni 1989. I många av länderna som led under kommunismens förtryck finns olika former av minnesmärken. Sverige saknar ett sådant, trots att vårt land tagit emot tiotusentals av kommunismens offer.

nazism och kommunism vad gäller deras skräckinjagande och ohyggliga karaktär och att kommunismens brott mot mänskligheten fortfarande behöver bedömas ur juridisk, moralisk, politisk och historisk synvinkel".

Vidare framhålls att kommunismen och nationalsocialismen bör bedömas som de största katastroferna som drabbat 1900-talet. Och att kommunismens brott bör betraktas som brott mot mänskligheten och utgöra en varning för framtid generationer, på samma sätt som nazistiska brott

Raka puckar

Är det fullt att ha sex?

Våra behov av njutningsmedel är väl kända. Vi blir lyckliga av att få äta oss mätta, dricka alkohol, ta stimulantia, ha sex, ha tak över huvudet med mera. Visst övermått kan ofta vara skadligt utom, vad jag vet, när det gäller att ha sex.

Samtidigt har vi i vårt i övrigt så upplysta Sverige, en märklig attityd till sex. På det området råder av naturliga skäl ingen jämlikhet mellan könen. Ett gammalt ordspråk: "En kvinna som vill ha sex kan du aldrig hindra. Inte ens om

bedömdes av Nürnbergtribunalen.

Efter Pragdeklarationen vidtog arbetet för att Europaparlamentet skulle anta en liknande resolution. Frågan diskuterades länge, naturligtvis under motstånd från GUE/NGL, den grupp som svenska Vänsterpartiet ingår i. Men den 2 april 2009 antog Europaparlamentet en resolution, som fördömde kommunismens och totalitarismens brott. Resolutionen grundades på "Pragdeklarationen". Också den socialdemokratiska gruppen var med och stödde resolutionen. När resolutionen antogs sa Gunnar Hökmark, moderat medlem av Europaparlamentet, följande: "Europaparlamentets stöd för min och min estniska kollega Tunne Kelams resolution om det Europeiska samvetet och totalitära diktaturer är ett stort steg framåt för Europa; att lära av de totalitära regimernas konsekvenser och minnas deras offer.

"Genom de åtgärder som föreslås skapar vi en garanti för att ingen ska kunna glömma varför den brutala ondskan kunde härska och krossa mänsklig värdighet, ända in i Europas 1990-tal. Jag uppskattar att socialistgruppen till slut stödde resolutionen efter att först ha lämnat förhandlingarna och sedan fått en egen resolution neröstad.

"Därmed klargörs att avståndstagandet till det totalitära går över partigränserna. Europaparlamentet har idag klargjort att kommunismens liksom nazismens offer ska hägkommas, samtidigt som vi också lagt grunden för en förståelse och utbildning kring hur de totalitära ideologierna drabbar människors frihet och mänsklig värdighet."

du sätter en polis med häst att bevaka henne. Antingen förför hon polisen eller, om det inte går, hästen."

Men se på vår märkliga lagstiftning som kvinnomaffian lyckats få igenom. En man i ett äktenskap med problem (till exempel hustruns fysiska) kan inte få köpa sex på annat håll. Då begår han en kriminell handling, även om kvinnan som får bra betalt är nöjd. Vi är ensamma i världen om en sådan oskäligen lag. Varför får det fortgå? Är det fullt i Sverige att ha sex?

I stället får vi smygsex och överfall på kvinnor. Är det bättre? Nu ser man visst över lagen, men det är inte politiskt korrekt att ta bort den och se med friska ögon på problemet.

KGBs roll i Polens underkuvande

I enlighet med stormaktsöverenskommelserna i samband med Andra världskrigets slut delades Europa i en kommunistisk, ofri del och en demokratisk, frihetlig del. Polen blev kommunistiskt och kom, liksom de flesta övriga öststater, att styras direkt från Moskva. I Polen fick KGB vidsträckta befogenheter att med cyniska och brutala metoder forma det polska samhället åren efter krigsslutet, vilket framgår av ett dokument med instruktioner som hittats i president Boleslaw Bieruts kansli.

★★★ De kommunistiska maktövertagandena i Östeuropa följde överallt samma mönster, vilket av Gunnar Åselius i boken *Kalla kriget* (SNS förlag 2007) beskrivs på följande sätt (sidan 17):

”Först förmåddes socialdemokraterna att mer eller mindre frivilligt slå sig samman med kommunisterna till ett gemensamt arbetarparti, varefter koalitionsregeringar bildades med andra ’progressiva’ politiska krafter som bondepartier och liberaler. Försvars- och inrikesministerposterna – med kontroll över militär och polis – gick dock alltid till kommunisterna, och i nästa skede började de politiska samarbetspartnerna avrättas, dömas till livslånga fängelsestraff, tvingas i exil eller bara försvinna. Genom hot och trakasserier skaffade sig kommunisterna 80 procent av rösterna eller mer i de val som hölls.”

Vi publicerar här en kommenterad sammanfattning av det sovjetiska dokumentet NK/003/47, vilket översatts från ryska för *Contras* räkning. Dokumentet, märkt *Strängt hemligt. Moskva den 2.VI. 1947. K.AA/OC 113*, har hittats i Boleslaw Bieruts kansli; Bierut var den förste efterkrigsrepubliken i Polens folkrepublik (PRL).

Likvidering

Av dokumentets text framgår tydligt att det rör sig om instruktioner för KGB-avdelningen vid den sovjetiska ambassaden i Warszawa. Instruktionerna, som omfattar

Polens förste kommunistiske president, Boleslaw Bierut.

45 punkter, ger KGB fria tyglar när det gäller att omstöpa det polska samhället enligt kommunistisk mall. Denna verksamhet torde avsevärt ha underlättats av det faktum, att president Bierut själv före kriget var NKVD-agent och sålunda väl införstådd med den sovjetiska underrättelsetjänstens arbete.

I dokumentets två första punkter fastslås

tommy.hansson@contra.nu

att den sovjetiska ockupationsmakten skulle ha så få kontakter som möjligt med den polska befolkningen, inklusive distriktsinformatörer som rekryterats bland den infödda befolkningen. Kontakter mellan sovjetisk militär och polsk civilbefolkning skulle förhindras till varje pris. I punkt 3 instrueras KGB-kadrenna med följande ord att så fort som möjligt oskadliggöra för ryssarna misshagliga element:

”Påskynda likvidering av infödda med anknytning till organisationerna KPP [Kommunistiska polska partiet], PPS [socialisterna], Karl Walters anhängare, KZMP, AK [Landets armé] och BCh [Böndernas bataljoner], samt andra grupperingar som uppstått utan vår medverkan. För ändamålet utnyttjas det faktum att det faktiskt existerar en väpnad opposition.”

I punkterna 5 och 6 finns order om att alla partier i Polen skall förenas i en organisation och att alla nyckelpositioner skall besättas av ”folk som är godkända av våra speciella tjänster”; även ungdomsrörelsen skall förenas i en organisation. Funktioner

från kommunaltjänst och uppåt skall vidare tas om hand av folk som godkänts av ”våra speciella tjänster”, och fram till dess att förenandet skett skall ”kända scoutledare likvideras.”

Punkterna 7 respektive 8 inskräper att aktiva och självständiga människor samt sådana med organisatorisk talang skall inordnas i de sovjetkommunistiska leden, men om de vägrar skall de ”elimineras” alternativt ”isoleras”. Punkt 9 fastslår att statligt anställda, med undantag för dem som innehar nyckelpositioner inom polisväsendet och gruvindustrin, skall ha låga löner – särskilt de som är verksamma inom hälsovård, rättsväsende, utbildning och som fungerar som föreståndare. I punkt 10 omtalas vikten av att ”folk som samarbetar med våra speciella tjänster” skall föras fram till alla maktcentra och alla arbetsplatser, detta utan de inföddas kännedom.

Den lokala pressen förständigas i punkt 11 att inte publicera vilka varor som skickas från Polen till Sovjetunionen och att inte kalla detta handel. Däremot skall KGB-agenterna se till att för pressen accentuera vilka varumängder som går i den andra riktningen, och att benämna detta ”handelsutbyte”.

Vattenkontroll och sabotage

Enligt punkt 13 skall den politiska makten riktas mot det privata jordbruket ”så att lönsamheten försvinner och effektiviteten blir så liten som möjligt”; i nästa etapp skall byarna kollektiviseras. Om det blir mer omfattande opposition mot detta skall varuföretagets strypas och avgifterna till staten höjas. Och om inte ens detta hjälper skall KGB-folket tillse, att ”jordbruket inte täcker landets livsmedelsbehov”; i stället skall importen ökas.

Om den sovjetkommunistiska synen på självstyrelse på arbetsplatserna, inklusive fackligt arbete, vittnar punkterna 16–18: arbetarna får inte tillåtas utöva något inflytande över företagens och direktionens verksamhet. Fackföreningar skall företrädesvis ägna sig åt sysslor som att ordna semestrar, anskaffa material, arrangera fritidsverksamhet ”samt bildande av opinion som samstämmer med det officiella.” Endast anställda som sköter sina jobb och inte lägger sig i någonting därutöver skall

I KGBs instruktioner ingick att bekämpa kyrkan i det starkt katolska Polen. Liksom i grannrepubliken inom Sovjetunionen, Litauen, där den här bilden är hämtad från ”Korskullen” nära staden Siauliai. Kullens många kors jämnades vid flera tillfällen med marken med hjälp av schaktmaskiner.

befordras.

Att infödda polacker skall hållas kort framgår av ett antal punkter i instruktionen. Förtroendevalda partifunktionärer samt anställda inom stat och industri skall, enligt punkt 19, placeras i en arbetsmiljö ”som komprometterar dem i deras underordnades ögon.” Man skall också omöjliggöra en återgång till de ”miljöer vilka de kom från.” Inhemsk officerare, punkt 20, kan komma ifråga för högre tjänster, men bara ”under förutsättning att våra speciella tjänster redan finns på plats.”

Det gäller vidare, punkterna 21–22, att särskilt hålla uppsikt över vapen och ammunition, liksom att strängt övervaka ”alla laboratorier och forskningsutbildningsanstalter.”

Punkt 24 ger KGB-tjänstemännen befogenhet att vid behov ”försäkra störningar i transportnätet” (med undantag för vissa känsliga transporter).

Av punkt 27 framgår att lokala myndigheter visserligen kan få anordna offentliga framträdanden innehållande ”nationella drag”, men endast om detta inte leder till att den nationella andan stärks.

Ryssarna strävade efter att skaffa sig kontroll över alla samhällsfunktioner. Om vattenförsörjningen talas det om i punkterna 28–29. I städer och byar som återuppbyggts efter kriget får det inte byggas nya vattenkällor som inte tillhör stamnätet; gamla vattenintag och brunnar skall ”systematiskt likvideras.” Ord som ”likvideras”, ”likvidation”, ”eliminera” var ytterst gångbara i det sovjetbyråkratiska språkbruket.

När industrier åter- eller utbyggs instrueras vidare KGB-folket att tillgripa ren sabotageverksamhet genom att ”tillse att avloppsvatten från fabriken rinner till vattendrag som kan komma att bli dricksvattenreservoarer.”

Som framgått av instruktionerna ovan

gällde det för säkerhetstjänsten att försvåra privata intressenters verksamhet. I punkt 31 uppmanas KGB-personalen: ”Förorsaka att privata företag och hantverkare får råvaror som inte ger möjligheter att producera varor av bra kvalitet, priserna för dessa varor bör vara högre än liknande produkter producerade av staten.” Enligt sovjetisk syn var det också nödvändigt att, som det står i punkt 32, på ett maximalt sätt ”bygga ut administrationsapparaten i alla steg.” Viss kritik skulle tillåtas, men inte så att administrationen minskades eller rationaliserades.

”Bevaka kyrkan noga”

Naturligtvis skulle också (den katolska) kyrkan övervakas i efterkrigstidens Polen. Punkt 34 inskräper: ”Bevaka kyrkan noga och rikta utbildning och uppfostran så att alla får allmän avsky för den institutionen. Bevaka noga kyrkliga tryckerier, bibliotek, arkiv, predikningar, prästvandringer från hus till hus före jul, religionsundervisningens innehåll samt begravningssceremonier.”

Vi vet dock hur det gick med den saken – inte ens den omnipotenta sovjet- och kommunistmakten förmådde polackerna att avhålla sig från självständig religionsutövning. I själva verket var det kyrkan som inspirerade och entusiasmerade det polska folket i dess kamp mot det gudlösa förtrycket, vilken slutligen möjliggjorde kommunismens bankrutt.

Också skolorna och utbildningsväsendet skulle bli så följsamma som möjligt gentemot de nya makthavarna. Punkt 35 fastslår: ”I skolverksamhet... få bort alla lärare som åtnjuter allmän respekt och är populära. I deras ställe skall komma av oss befordrade personer... I historieböcker skall inte skrivas vad de skilda monarkerna ville göra, eller gjorde, för sitt land. I stället skall konungens tyranni understrykas.”

I instruktionens sista punkt 45 förklaras vikten av att till högre skolor inta ”folk från de lägsta samhällsskikten, vilka inte visar något yrkesintresse men vill ha ett diplom.”

I publikationer såväl som skådespel skulle man vidare inte få belysa ämnen såsom ”de öden som drabbade den lokalbefolkning som befann sig i vårt land före revolutionen och under andra världskriget” eller vad som tilldrog sig under rysk ockupation. Däremot uppmanades föreställningar som tog upp kamp mot tysk ockupation och ”kampen för socialismen”, punkterna 36–37.

”Så kallade olyckor”

Av avgörande betydelse för ockupationsmakten var dels att underlätta för militären att utföra nödvändiga operationer i händelse av inre oroligheter, dels att krossa den politiska oppositionen. Om detta handlar punkterna 38–43. Om det till exempel skulle uppstå organisationer som visserligen var sovjetvänliga men likafullt ville verka för ökat polskt självbestämmande, skulle dessa belastas ”genom att utpeka dem som nationalistiska och chauvinistiska. Verksamhetsformer: förstörelse, rivning av våra statyer och minnesplatser. Publikationer av flygblad där vårt land förhånas, vår kultur och innehållet i våra traktat ifrågasätts. Till propagandaarbete skall lokalbefolkningens krafter engageras och existerande hat mot oss utnyttjas.”

Här handlar det således om desinformation och kvalificerade provokationer som skall demonisera självständighetsivrare. Detta måste dock kompletteras med förberedande arbete för att underlätta ett militärt ingripande, om detta skulle bli nödvändigt. Broar och vägar skulle därför ”byggas med mångtliga anslutningar, för att... snabbt och från olika sidor komma fram till motståndspunkter och koncentration av oppositionella krafter.”

Hur det skulle gå med politiska motståndare hymlas det inte om. I punkt 40 heter det: ”Tillse, att politiska motståndare arresteras. Bearbeta lokala motståndare med auktoritet. Likvidera dem genom så kallade olyckor innan de blir kända eller arresteras dem på ett tidigt stadium för kriminella överträdelser.” Inte heller skulle rehabilitering av personer dömda i politiska processer kunna tillåtas, såvida det inte kunde påvisas att domstolen begått formella fel.

MPLA förbereder enpartidiktatur i Angola

★★★ I *Contra* 6/2008 skrev vi på notisplats om det fuskval i september 2008 som förde det styrande partiet MPLA, i betydande utsträckning alltjämt ett marxist-leninistiskt parti, till ohotad maktställning i Angola. MPLA tillskansade sig hela 82 procent av rösterna, att jämföra med det största oppositionspartiet UNITAs 11 procent och den övriga oppositionen med sammanlagt 7 procent av rösterna.

Det var först efter omfattande internationella påtryckningar som MPLA gick med på att hålla de första parlamentsvalen på 16 år, och när man gjorde det var den enda orsaken att man ville få så stor röstmajoritet att man skulle kunna skriva om konstitutionen. MPLAs överväldigande seger innebär nu att man kan genomföra den lagändring som tillåter president José Eduardo Dos Santos – som haft makten sedan han efterträdde Agostinho Neto 1979 – att sitta kvar i presidentpalatset på obestämd tid framöver.

De internationella protester som förekom efter de riggade valen i september var relativt få. I notisen i *Contra* 6/2008 citerade vi den sydafrikanska forskaren Lara Pawson, som menade att MPLA "försett världen med ett skolexempel på hur man håller synbarligen demokratiska val, utplånar oppositionen och går tillbaka till en enpartistat..." Också den EU-delegation som observerade valet kritiserade tillvägagångssättet. Delegationsledaren, Luisa Morgantini som är vicepresident i EU-parlamentet, sa i ett uttalande efter valet att det rådde brist på genomskinlighet i redovisningen av valresultatet.

Angola framställs understundom som ett numera stabilt land i politiskt och ekonomiskt hänseende efter de första val som hållits sedan 1992. Ingenting kunde vara längre från verkligheten. Enligt den amerikanska tankesmedjan Heritage Foundations senaste rapport om den ekonomiska friheten i världen – 2009 Index of Economic Freedom – rankades Angola på en blygsam 39e plats bland 46 länder i Afrika söder om Sahara. När det gäller världen i stort ligger Angola på en föga smickrande 162a plats.

Rankingen för Angolas del är låg i de flesta avseenden. 27,1 procents arbetslöshet och 12,2 procents inflation är knappast siffror som imponerar, även om dessa tal är

UNITA-gerillan under en militärövning 1988. UNITA är numera ett politiskt parti som är hårt hållt av MPLA-regimen i Angola. (Foto: Tommy Hansson)

avsevärt bättre än i Zimbabwe (som dock ligger i den absoluta botten i världen med en arbetslöshet om cirka 90 procent och en inflation som kunde räknas i sju-siffriga tal innan den egna valutan avskaffades och ersattes med amerikanska dollar tidigare i år). Kritiken är ställvis hård mot Angola i Heritage Foundations rapport. Det konstateras att Angola har ett regelverk som tenderar att kväva affärsverksamheten, samtidigt som den utbredda korruptionen är svårt handikappande. Vidare utövar den politiska makteliten fortfarande ett stort inflytande över rättsväsendet.

"Kommersiella regleringar är ett allvarligt hinder för att starta och avsluta ett affärsföretag", konstaterar den amerikanska tankesmedjan. "Inkonsekventa och förvirrande regleringar gör det kostsamt och svårt för vanliga människor att engagera sig i mer dynamisk entreprenörsverksamhet."

Angola har rika oljefyndigheter och naturgasresurser, diamanter, stor vattenkraftspotential och förutsättningar att driva ett blomstrande jordbruk, men trots detta förblir merparten angolaner fattiga under det att makteliten med anknytning till MPLA vältrar sig i lyx. Ökad oljeframställning har visserligen lett till en stark ekonomisk tillväxt under senare år, men ekonomin handikappas svårt av korruption och misskötsel av statliga företag, de senare särskilt i oljesektorn vilken svarar för omkring 50 procent av landets BNP, 80 procent av statsinkomsterna och 95 procent av exporten.

Det skall här inskjutas att det är Cabinda-provinsen, som inte erkänner Angolas överhöghet, som förser Angola med olja.

Tidigare kunde den angolanska regimen skylla många av svårigheterna på det långvariga inbördeskriget mellan MPLA och

UNITA, men nu råder sedan 2002 fredliga förhållanden i landet. Trots att regeringen efter krigsslutet fokuserat på att återuppbygga och förbättra infrastrukturen, så har koncentrationen av makt i MPLAs händer ökat under senare år. Den dominerande kraften i det politiska livet är presidentmakten, förkroppsligad i José Eduardo Dos Santos som måste anses vara en av Afrikas mest korrupta ledare med ett maktinnehav om 30 år. Dos Santos har sett till att omge sig med idel ja-sägande nickedockor och därtill utnämnt ett stort antal nära vänner och släktingar till inflytelserika poster i regeringsadministrationen.

Det av MPLA hårt styrda valet i september förra året reducerade oppositionens representanter till staffagefigurer. Detta var emellertid av allt att döma bara början på regeringspartiets strävan att återinföra en renodlad enpartidiktatur.

MPLA-regimens senaste drag rapporteras vara att kräva att ett parti måste ha minst 2 procent av rösterna för att få fortsätta att existera. Följden härav har blivit att ett oppositionsparti tvingats upphöra med sin verksamhet samt fått se sina representanter utkastade ur nationalförsamlingen.

MPLAs dominans inskränker sig ej endast till det politiska livet. Officiellt får människor i vissa verksamheter inte syssla med politik över huvud taget, men detta gäller inte MPLA. Nyligen blev exempelvis två läkare på ett sjukhus i Luanda sparkade därför att de inte hade rätt partibok.

UNITA med Isaias Samakuva i spetsen fruktar nu att MPLA kommer att se till att också detta det största oppositionspartiet kommer att decimeras till under 2 procent lagom till presidentvalet

Tommy Hansson

SVERIGE-NYTT

Contras notisavdelning har i detta nummer sammanställts av Tommy Hansson och C.G. Holm. De källor som refereras är inte direkt citerade, utan texten är Contras sammanfattning av originalkällan om inte annat markeras med citationstecken.

Pakt islamister-AFA

"Rosengård brinner" är numera en stående rubrik i Mediasverige. I det illa beryktade Malmö-området med dess våld, arbetslöshet, trångboddhet och kackerlackor hör det snarare till regel än undantag att bilar och andra objekt tutas på, och när polis och brandkår rycker ut brukar de utsättas för stenkastning och annat våld.

En särskilt eldfängd kulturblandning är den som utgörs av en pakt mellan islamister och extremvänster bestående av det så kallade autonoma nätverket Antifascistisk Aktion (AFA) Om detta handlar en artikel i tidskriften *Axess* (april/maj 2009). De muslimer som har hand om en omstridd källarmoské i Rosengård är salafiter, det vill säga anhängare av en extrem muslimsk grupp. Fredrik Ekelund berättar i en artikel om hur medlemmar i denna gruppering för några år sedan hade satt stopp för ett traditionellt midsommarfirande, trakasserat kvinnor utan slöja, samt prejat folk som inte köpt halalslaktat kött.

"...och tvingas någon av männen bland dem be om bidrag kräver de manliga handläggare ty kvinnosynen är medeltida – om ens det. Homofobi och judehat är andra ingredienser."

De radikala muslimerna i Rosengård arbetar medvetet för att stå utanför det svenska samhället och tvingar andra att följa efter. Detta har gång efter annan lett till våldsamma sammanstötningar mellan de radikala och representanter för det svenska samhället.

"En märklig och djupt ironisk detalj avslöjades efter de värsta bråken", skriver Ekelund: "Det utomparlamentariska nätverket AFA har varit på plats – i 'solidaritet' med ockupanterna... En tragikomisk allians, alltså, mellan medelklassungdom, av polisen kända kriminella och salafisympatiserande ungdomar."

Mark Steyn tog nyligen upp samma ämne i en föreläsning på Hillsdale College i Michigan. Han menar att det egentligen inte är så förvånande att avgrundsvänstern samarbetar med islamisterna. Visst är avgrundsvänstern för den homosexuella livsstilen, feminism och ett sekulärt samhälle, i motsats till islamisterna hårda syn på homosexuella och kvinnor, kombinerat med prästvalde. Men det stora gemensamma ligger i att de bägge är anhängare av ett starkt samhälle som fastställer vad som gäller och detta kan endast uppnås om de fria individerna förnekas att utveckla sin egen ställning i samhället.

Moralistiska varningstexter

Vår tillvaro vimlar av moralistiska varningstexter. Vi tar dagligen del av dem. Några exempel: "Rökning kan leda till

en långsam och smärtsam död". "Denna tobaksvara kan skada din hälsa och är beroendeframkallande". "Alkoholkonsumtion under graviditeten kan skada barnet".

Om detta filosoferas i magasinet *Neo* (mars/april 2009): "Det är naturligtvis lika oförenligt med yttrandefriheten att staten rekviderar utrymme för sina budskap utan redaktionens medgivande som det går på tvärs med äganderätten att annonsören tvingas betala för annonsutrymme som talar emot den vara de säljer."

Politiker gillar dock varningstexter. För en tid sedan föreslogs det exempelvis inom EU att bilannonser skulle förses med varningstexter angående koldioxidutsläpp. "Visst är det märkligt att konsumtionskritiker klagat på reklamen, som ändå syftar till att göra oss glada", heter det i *Neo*, "för att den sägs få några att må dåligt. Men de klagat aldrig på floden av varningstexter, som faktiskt är till för att få alla att må dåligt."

Frågan är om varningstexterna fyller sin funktion, det vill säga att få folk att röka, snusa och supa mindre. Svaret på den frågan är med all sannolikhet "nej".

Mattias Gardell får Leninpriset

Religionsvetaren Mattias Gardell har fått "Leninpriset" som instiftats av kommunisten Jan Myrdal. Gardells synpunkter på religion handlar mycket om islam, satanism, gammaldags hedendom och annat som står kristendomen fjärran. Akademiledamoten och historikern Peter Englund kompletterade Leninpriset med att till Gardell utdela "Pol Pot-priset", bestående av Anne Applebaums bok "Gulag". "Även nästa år kommer Pol Pot-priset att tillfalla Mattias Gardell, förutsatt att det inte dyker upp någon akademiker som är än mer naiv och historielös, men det förefaller osannolikt" avslutar Peter Englund priskommunikén.

Gudmundson talar ut

Moderata samlingspartiet, som en gång i den grå forntiden åtminstone delvis var ett konservativt parti, har vid maktens tinnar blivit ett parti som när det gäller praktisk politik är svårt att skilja från Socialdemokraterna.

Tidskriften *Svensk Linje*, organ för Fria moderata studentförbundet, uttrycker i en intervju med *Svenska Dagbladets* ledarskribent Per Gudmundson detta så här (1/2009): "Nu är det ny partiledning, ny politik och nya utmaningar. Det är också

nya tider. Bo Lundgren har bytt kostym och nationaliserar banker. Prat om dynamiska effekter har ersatts av välfärdskrämmande. Kollektivavtalsfantaster har praktiskt taget sågat gubbyllan mitt itu. Regeringsmakten är ingen illusion längre.”

Gudmundson citeras bland annat på följande sätt: ”Moderaterna har gått ifrån en serie ouppnåeliga ideal för att hantera det som finns i närområdet. De har blivit valda. Det här gör att färgstarka idealister som Gunnar Hökmark eller Christofer Fjellner är förpassade till ett avlägset EU-parlament, medan för all del schysta, men dock pragmatiker, som Anders Borg sitter inne i regeringskansliet.”

Gudmundson är kritisk till att de så kallade Nya moderaterna står fast vid en gammal synd: att bara tillåta en åsikt åt gången i partistrukturen. Han citeras: ”Här har moderaterna en enorm läxa att göra. Är man en politisk rörelse med 25, 30, 35 procent i stöd, varför ska det då vara en åsikt i alla frågor? Det finns plats för nyliberaler, för konservativa med Roland Poirer-Martinson-stuket.”

Det som väckt mest uppmärksamhet i *Svensk Linjes* intervju med Per Gudmundson är att han vill att partiet skall rucka på den oförsonliga hållningen gentemot Sverigedemokraterna (SD), något som fick exempelvis *Expressens* Ann-Charlotte Marteus att gå i taket i en artikel den 8/5. Gudmundson: ”Det är livsfarligt att diskutera som man gör i dag om att aldrig regera med stöd av populistpartier. Man riskerar att hamna i en situation där de växer i stöd hos en tredjedel av befolkningen och blir regeringsbildare.”

Gudmundson menar att alliansregeringen borde kunna ge SD ”några politiska köttben”:

Höga skatter, knalt resultat

Marsnumret av *Sunt Förnuft*, organ för Skattebetalarna, innehåller en intressant intervju med finansmannen Mats Qviberg. Denne tycker att regeringen gjort ett bra jobb för att hantera finanskrisen men är negativ till en gemensam valuta för Europa:

”Det är till och med så att Sverige är ett av de länder som det ser bäst ut för. Mycket tack vare en utmärkt regering och att vi inte har anslutit oss till euron... Jag har aldrig varit så mycket emot en gemensam valuta som jag är nu. Titta exempelvis på Portugal, Grekland och Spanien. Det är högst oklart

om de kommer att klara av att vara anslutna till euron. Inte ens de länder som är i bäst form klarar av en gemensam valuta.”

Qviberg läser vidare med intresse Ayn Rand, och särskilt uppskattar han idéromanen *Och världen skälvde*. Han citeras i *Sunt Förnuft*: ”Hon är en judinna som föddes i S:t Petersburg och upplevde revolutionen, och det är klart att den typen av tänkare är mer spännande att läsa än en massa flumvånster i västvärlden. Hela flumvånstern har ju haft tokfel i 50 år. De tyckte att Kina var bra under Maos regim och gick ju omkring med Maos lilla röda. De tyckte att Sovjetunionen och Kuba var klockrena länder. Och ingen av dem har bett om ursäkt för att de hade fel.”

Qviberg säger vidare: ”Jag tycker genuint illa om skatter över huvud taget. När skatterna dessutom används som Göran Persson gjorde med mer än 20 miljarder kronor för att bygga Bottniabanan, för att behålla makten, så har man definitivt överträtt gränsen för det anständiga. I dag betalar vi mer än 50 procent av våra inkomster i skatt. Och ändå klarar man inte av vård, skola och omsorg.”

Skidor på sommaren i Småland

I Hestra i Småland har kommunerna Gislaved och Gnosjö ställt upp med 370 miljoner kronor för att bygga en skidåläggning som även ska göra det möjligt att åka skidor på sommaren. Det handlar om en inomhuspist på Isaberg med 550 meters längd och 90 meters fallhöjd. EU har dessutom ställt upp med 100 miljoner kronor i regionalpolitiskt stöd.

Projektet ska naturligtvis leda till sysselsättning och bättre kommunala inkomster. Men det finns ett par testfall som berättar om en helt annan bild.

I Torsby i Värmland går en skidtunnel med förlust. Av någon anledning kommer inga skidåkare som vill åka skidor i en tunnel mitt på sommaren.

I Högbo i Sandviken finns en liknande anläggning. Den kostade 21 miljoner kronor att bygga. Få vill använda den. För hela 2008 blev intäkterna 800.000 kronor. Bara driftskostnaderna ligger på mångdubbla beloppet. Snö på sommaren verkar vara ett säkert förlustprojekt. Men naturligtvis bör den som vill satsa på ett förlustprojekt ha alla möjligheter att göra det – om det är med egna pengar. Men i Gislaved är det skattebetalarnas pengar. Alla i fullmäktige utom Kommunistiska

Partiet (gamla KPML(r)) röstade för projektet!

(*Dagens Nyheter*)

Pojkar får för låga betyg

En del uppmärksamhet har ägnats det faktum att flickor i genomsnitt får högre betyg än pojkar i skolan. På senare år har flickorna till och med fått bättre betyg i matematik, som annars sedan länge varit ett område där pojkar gjort bättre ifrån sig än flickor. Detta förhållande har ibland skyllts på en ”pluggfientlig kultur” hos pojkarna.

Men det finns andra förklaringar till pojkarnas lägre betyg. OECD gör en jämförande studie som går under namnet Pisa och IEA gör en studie som kallas Timss. De här studierna används för att jämföra resultatet av utbildningsinsatserna i olika länder. Finland brukar vara bästa nation och Sverige hamnar långt ner i de flesta jämförelserna.

I det här sammanhanget är det intressant att de internationella jämförelserna (som grundas på prov som eleverna får genomföra) kan delas upp på kön. Svenska pojkar presterar bättre än svenska flickor när det gäller naturvetenskap, matematik, fysik, kemi, miljökunskunde och geovetenskap. Men när man ser på de betyg som delas ut i skolorna har flickor rätt över högre betyg än pojkar.

Också studier byggda på de svenska nationella proven visar en snedfördelning av betygen. Om man jämför flickor med pojkar som fått samma betyg på de nationella proven har flickor genomgående fått högre slutbetyg (jämförelser har gjorts i matematik, engelska och svenska). (SvD)

Förbjudna åsikter får inget stöd

Statens Kulturråd betalar varje år ut stöd till kulturtidskrifter (naturligtvis inte ett öre till *Contra*). Den helt övervägande delen av bidragen med politisk betydelse går till vänstertidskrifter. Inga bidrag alls till ”hörgertidskrifter”. Och krav för bidrag är att verksamheten ”främjar etnisk och kulturell mångfald” samt att verksamheten ”främjar jämställdhet mellan könen”. Den som är för integration istället för mångkultur är alltså portad från början. Det borde med tanke på krav två även muslimer vara, men de får ändå stöd till flera tidskrifter.

(DSM)

UTLANDS-NYTT

Inga homovigslar i Lettland

– Vi har fått inskrivet i den lettiska grundlagen att äktenskapet är en förening mellan man och kvinna, ingenting annat. Det är nog det jag är mest stolt över efter mina år som politiker.

Det säger Paulis Klavins, en kristen politiker och radiopredikant i Lettland, i en intervju i tidningen *Ljus i Öster* (mars 2009). Klavins är för närvarande sysselsatt med att skriva sina memoarer, där han bland annat berättar om hur han och hans medarbetare lekte katt och råtta med KGB under sovjettiden. Man lyckades smuggla ut dokument och filmer om övergrepp mot kristna, samtidigt som man smugglade in biblar och annan litteratur i det då kommunistiska Lettland.

Klavins var som ung bosatt i Västtyskland men flyttade tillbaka till Lettland i början på 1990-talet. Han startade där ett kristet politiskt parti som valdes in i det lettiska parlamentet och förde alltså en framgångsrik kamp mot homosexlobbyn. Några så kallade samkönade äktenskap blir det därför inte tal om i Lettland.

Ytterligare en sak som partiet medverkade till, och som Paulis Klavins med rätta är stolt över, är att Lettland fick en hederlig man som chef för säkerhetspolisen, en exillett som tidigare varit bosatt i England.

Peres röt till

Turkiets premiärminister Tayyip Erdogan hälsades som en hjälte vid hemkomsten sedan han vid the Annual Meeting of the

World Economic Forum i Davos, som samlade fler än 40 stats- och regeringschefer, brännmärkt Israels krigsföring i Gaza. Erdogan gick upp i talarstolen sedan FNs generalsekreterare Ban Ki-moon, låt vara något indirekt, kritiserat Israel. Turkiet har tidigare agerat medlare mellan Israel och Syrien, men efter Erdogans utbrott i Davos är det tveksamt om Turkiet åter kan få en sådan roll.

Erdogan kritiserade Israel för att ha dödat civila men gav inte, lika litet som Ban, den terroristiska Hamas-rörelsen någon som helst skuld till Gazakriget. Enligt den turkiske regeringschefen var Israel blott och bart en förtryckare. Särskilt upprörd var Erdogan över att vid ett tillfälle tillsammans med sin hustru ha tvingats vänta en halvtimme vid en kontrollstation mellan Israel och Gaza. Efter Erdogan var det Amr Moussas, generalsekreterare i Arabligan, tur att ge Israel skulden för allt ont som skett i Gaza. Att Israel 2005 valde att överlämna Gaza i palestinaarabernas händer sa han dock inget om; Moussa lät enligt National Reviews reporter Jay Nordlinger som en PR-man för Hamas.

Därefter var det Israels 85-åriga president Shimon Peres tur att säga sin mening. ”Jag hörde dem tala om Israel”, sa Peres, ”men jag kunde inte känna igen det land jag känner.” Peres fortsatte: ”Det är mycket svårt när en demokrati måste brottas med en terroristgrupp” som bestämt sig för att förstöra demokratin. Efter lång tids tålmod, framhöll president Peres, måste

Israel agera:

”Människor kom till oss och sa: ’Var är ni? Varför skyddar ni oss inte?’ Vad annat kunde vi göra? Vi hade inget val.” Peres menade också att demokrati inte bara är fria val – endast därför att Hamas vann valet i Gaza 2006 innebär inte detta att de är i sin fulla rätt att mörda och hota, vare sig israeler eller konkurrerande palestiner. Beträffande Erdogans klagomål om att han fått vänta vid en kontrollstation påtalade Peres: ”Jag är ledsn för att ni var tvungen att vänta, men det beror på att många bussar kom in från Västbanken till Jerusalem fullastade med dynamit.” Peres anklagade även Hamas för att gömma sig bakom civila.

Peres påminde också Erdogan om att Egyptens president Mubarak anklagat Hamas, inte Israel, för att ha triggat igång Gazakriget. Sedan den vanligtvis så fridsamme Shimon Peres rutit till på detta sätt gick premiärminister Erdogan i svaromål och kom med nya anklagelser mot Peres och Israel. Därifrån stormade han upprört ut från Davos-mötet och åkte hem, där han möttes av massiva hyllningar. Erdogans agerande visar, att Turkiet är på väg bort från vad som tidigare tycktes vara en relativt måttfull politik.

Adidas skämmer ut sig

Det tyska sportkloföretaget Adidas har salufört en mössa med hammaren och skäran på. Den slogan som använts lyder: ”Show your love for the former USSR during training time.”

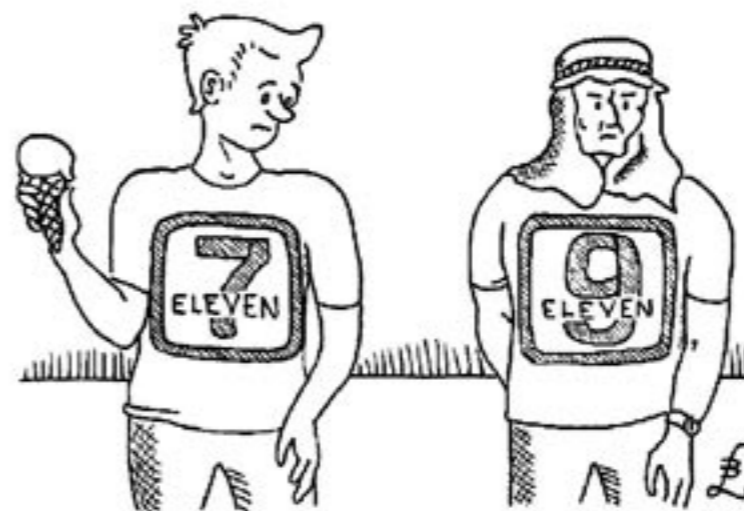
Just det – sportutövarna uppmanas visa sin kärlek för ett system som visserligen (med massiv dopning som hjälpmedel) från 1950-talet och framåt nådde enorma framgångar inom idrotten, men som också utrotade tiotals miljoner människor och fick ännu fler att leva i elände och ofrihet. Adidas har skämt ut sig rejält.

Det är onekligen märkligt att det kan anses vara en kul grej att uppträda med kommunistymboler och avbildningar av kommunistidoler som Che Guevara, medan det fortfarande är tabu att exponera nazist-symboler som hakkors och SS-runor.

(*National Review*)

Raúl Castros blodtörst

50 år efter kommunisternas maktövertagande på Kuba är det numera Fidels lillebror Raúl Castro som håller i tömmarna. Vem är då Castro den yngre? Det frågan

söker Klara Lee Lundberg svara på i tidskriften *Voltaire* (april/maj 2009).

Raúl Castro är armégeneral som genom alla år, i egenskap av försvarsminister, med järnhand styrt det kubanska försvarsministeriet samt även inrikesministeriet. Raúl har även varit andre sekreterare i det styrande kommunistpartiet efter broder Fidel. Enligt den Castro-kritiska organisationen Fundación Cuba Archive var vidare Raúl Castro skyldig till 550 avrättningar under revolutionsåret 1959.

Den bild av lillebror Castro som annars gärna målas upp nu efter det att Fidel dragit sig tillbaka är att han skulle vara mer liberal än storebror. Detta stämmer dock inte alls. Klara Lee Lundberg återberättar en historia från det förrevolutionära året 1955, då den kubanska gerillarörelsen organiserades och byggdes upp. En av gerillans medlemmar, Calixto Morales Hernandez, vägrade vid ett tillfälle delta i fysiska övningar med motiveringen att han hade ont i ryggen. Den rasande Raúl Castro ville då döma syndaren till döden, men broder Fidel nöjde sig med att utesluta honom ur den revolutionära rörelsen.

Lundberg citerar i artikeln mannen som ledde den revolutionära träningen, Alberto Boy, på följande sätt: "Raúl tornade upp sig som en jätte, han var rasande. Om de galningar som har försökt döda vår idol Fidel under alla dessa år har trott att med honom dör också Revolutionen, så tar de fel. De har ingen aning om vilken kapacitet Raúl Castro har. Han har dubbelt så mycket energi, styrka och envishet som Fidel. Den känsligaste av dem är Fidel. Raúl, däremot, är en man av stål."

Ytterligare ett exempel på Raúl Castros blodtörst är avrättningen av vännen, general Arnaldo Ochoa Sanchez 1989, då Ochoa jämte tre högt uppsatta officerskolleger anklagades för korruption, maktmissbruk och narkotikahandel. "Ochoa arresterades", skriver Lundberg, "och en farsartad rättegång inleddes där Ochoa bland annat anklagades för att vara en av knarkkungens Pablo Escobars medsvurna... Han ställdes upp mot en tegelvägg tillsammans med tre andra dömda militärer, och sköts med sex skott i huvudet."

Saudisk rättvisa

Saudi Arabien är ett av de länder där den muslimska sharialagen tillämpas på ett långtgående sätt. Den amerikanska tidskriften *National Review* (6 april 2009) berättar om en ogift 23-årig kvinna i sta-

den Jeddah som bortfördes och utsattes för gängvåldtäkt. Sedan hon upptäckt att hon som en följd av detta var gravid sökte hon desperat få abort. Hon berättade inför rätta vad som skett, med påföljd att domaren slog fast att hon var skyldig till otukt. Domen blev ett års fängelse samt hundra piskrapp sedan barnet fötts.

Islamofascism i aktion

I Irak finns en kvinna som heter Samira Jassim och som kallas "Um al-Mumenin", som betyder "De troendes moder". Hon organiserade våldtäkt på 80 kvinnor med baktanken att de skulle bli självmordsbombare.

Först skulle de utsättas för våldtäkt, och därefter skulle de få veta att det inte fanns någon annat sätt att undfly den "skam" detta innebar än att bli martyrer. Det vill säga genom att spränga sig själva i luften och i samband därmed mörda andra.

Som president George W. Bush brukade säga om självmordsbomberiet: om detta inte är ondska så finns det ingen ondska. (*National Review*)

Skendränkning fungerar

Det har framförts mycket kritik mot att CIA använt skendränkning (waterboarding) för att få fram information från terrorister på Guantanamo. Tekniken har använts med yttersta restriktivitet, men den har fungerat och räddat många människoliv.

Tekniken har enbart använts mot tre personer, en av dem Khalid Sheik Mohammed, som anses vara den som planerade attacken den 11 september 2001. När Khalid förhördes om planerade al-Qaida-attacker på Guantanamo svarade han bara sarkastiskt att "ni får snart se". I det läget tillgreps "skendränkning" – och den fungerade. Khalid Sheik Mohammed lämnade uppgifter som gjorde att CIA kunde avslöja en ostasiatisk terroristgrupp som planerade att kapa ett flygplan som skulle flygas in i en byggnad i Los Angeles. Khalid Sheik Mohammed hade inledningsvis bara hånat de amerikanska förhållningarna för USAs svaghet. Men han lämnade åtskilliga uppgifter sedan amerikanerna skärpt förhörsmetoderna. Utöver den östasiatiska terroristgruppen kunde man gripa Riduan bin Isomuddin, känd som Hambali, som ledde en terroristcell på 17 personer som planerade ett annat terroråd som skulle äga rum samtidigt som attacken i Los Angeles.

Skendränkning har enbart använts när

andra förhörstekniker visat sig vara otillräckliga och det varit uppenbart att de förhörda haft konkret information om planerade terroråd. Enligt reglementet får tekniken endast användas för "särskilt centrala fångar, om CIA har trovärdig information om att ett terroråd är nära förestående och att det finns konkreta och trovärdiga indikationer på att fången har information som gör att attacken kan förhindras eller avbrytas".

Förutom för Khalid Sheik Mohammed har skendränkning använts i enbart två fall, nämligen Khalids nära lterade Abu Zubayda och en man vid namn Nashiri. (*Newsmax*)

Vindkraft räcker inte...

David McKay har skrivit en bok om alternativ energi (Without the Hot Air, UIT Cambridge). David McKay är fysiker och arbetar vid Cambridge University i England. Han räknar och konstaterar att man skulle behöva täcka hela de brittiska öarna med vindsnurror för att få tillräckligt med elenergi för att täcka efterfrågan – och då har han ändå räknat med att vinden ska blåsa hela tiden! Lika illa är det enligt McKay med bioenergi. Om man använde varje kvadratmeter jordbruksmark i Storbritannien för bioenergiproduktion skulle det räcka till 12 procent av energibehovet. McKay fortsätter sitt räknande med vindkraft till havs, tidvattenkraft och vågenergi. Inte något ger tillräckliga volymer. McKays bok finns gratis på nätet på http://www.withouthotair.org

Allt värre i Venezuela

Hugo Chávez regim i blir allt hårdare. Oppositionens möjligheter att verka i landet skärs åt. Manuel Rosales, borgmästare i landets näst största stad Maracaibo har flytt och fått politisk asyl i Peru. Han var den främste oppositionskandidaten i presidentvalet 2006. Borgmästaren Antonio Ledezma i Caracas tillhör också oppositionen. Chávez tänker ta makten i Caracas genom att staten (dvs Chávez) ska utse en viceborgmästare som ska ta över borgmästarens viktigaste befogenheter. När Ledezma gick till parlamentet för att överlämna ett protestbrev stoppades promenaden av säkerhetsstyrkor som bland annat använde tårgas. Borgmästaren hade inte begärt tillstånd av staten för att gå på gatorna i staden han var borgmästare för!

(*The Economist*)

"Utan Bill Buckley, ingen president Reagan"

Den 27 februari 2008 avled William F. Buckley Jr, den moderna amerikanska konservatismens intellektuelle fader, vid sitt skrivbord i sitt hem i Stamford, Connecticut medan han skrev på en tidningskrönika. Det har nu gått över ett år sedan Buckley gick bort, och det står alltmer klart att den konservativa rörelsen i USA har allt skäl att sakna sin främste tillskyndare.

★★★ 1949, sex år innan William F. Buckley Jr (1926-2008) grundade tidskriften *National Review*, skrev kritikern Lionel Trilling följande i *The Liberal Imagination*:

"I Förenta staterna är vid denna tid liberalismen inte bara den dominerande utan till och med den enda intellektuella traditionen. Ty det är ett uppenbart faktum nuförtiden att det inte finns några konservativa eller reaktionära idéer i allmänt omlopp."

Detta skulle snart ändras – i stort sett på grund av Bill Buckley. 1951 väckte han först allmän uppmärksamhet med sin bok *God and Man at Yale*, vilken riktade kritik mot hans *alma mater* för dess fientlighet gentemot kapitalism och religion. Fyra år senare, vid 29 års ålder, grundade han *National Review*.

Fusionistisk konservatism

I sin första ledarartikel förespråkade Buckley "kapitalismens överlägsenhet gentemot socialismen [och] republikanismen gentemot centralismen." Han lovade att tidskriften skulle bli annorlunda: "Den går på tvärs mot historien och hojtar 'Stopp' vid en tid när ingen är hågad att göra så, eller har mycket tålamod med dem som kräver det."

Det var Buckleys förtjänst att det skapades en förenad "fusionistisk" konservativ rörelse genom att föra samman dess skiljaktiga kretsar – antikommunisterna som Whitaker Chambers, libertarianer som Frank Meyer och traditionalister som Russell Kirk. Han var behjälplig i grundandet av Young Americans for Freedom (YAF). Allt detta ledde snabbt till att Barry Goldwater utsågs till republikansk presidentkandidat 1964 och att Ronald Reagan valdes till president 1980.

William F. Buckley Jr lade med den av honom startade *National Review* grunden för den moderna konservativa rörelsen i USA.

William Rusher, utgivare av *National Review* under 31 år, säger:

"Han var otvivelaktigt den främste grundaren av den moderna amerikanska konservativa rörelsen, som hade ett betydande inflytande över landet, partiet och världen. Han var en underbart livfull, sprudlande vän, full av skoj och hade ett stort sinne för humor. Han helt enkelt förändrade hela bilden av den amerikanska konservatismen."

allan.c.brownfeld@contra.nu

I yttranden han fällde vid *National Reviews* 30-årsjubileum 1985, skämtade president Reagan om att han plockade upp sitt första nummer av tidskriften i ett vanligt brunt pappershölje och fortfarande väntade ivrigt på sitt exemplar varannan vecka – "utan höljet." Han framhöll:

"Du inte bara delade Röda havet – du rullade tillbaka det, torrlade det och lät hela världen se etatismens nakna öken. Och sedan, som om inte detta vore nog, gav du världen något annorlunda, någonting dess leda var i desperat behov av, ljudet av skratt och åsynen av frihetens rika, gröna högländ."

Historisk betydelse

Buckley spred sina idéer genom *National Review*, sitt televisionsprogram "Firing Line", dussintals böcker och tusentals krönikor. "Före Buckley fanns det ingenting – det fanns ingen konservativ rörelse",

säger William Kristol, redaktör för *The Weekly Standard*. "Utan Bill Buckley, ingen president Reagan. Man kan inte överdriva hans betydelse."

President Bush, en måltavla för Buckleys kritik under senare år när det gäller Irakkriget, budgetunderskottet och den verkställande maktens tillväxt, har sagt att Buckley "hjälp till att lägga de intellektuella grundvalarna för Amerikas seger i det Kalla kriget och för den konservativa rörelse som fortsätter fram till denna dag."

Sam Tanenhaus, författare till en biografi om Buckley, framhåller att denne förde samman tänkare, aktivister, kulturpersonligheter och politiker att bilda en rörelse av historisk betydelse. Samtidigt, säger Tanenhaus, kämpade Buckley mot isolationism och antisemitism, som hade vanprytt konservativ politik före 1950-talet. "Han var den som gjorde konservatismen seriös och respektabel i USA", säger Tanenhaus.

Buckleys liv hade många facetter. 1965 ställde han upp i borgmästarvalet i New York City under det Konservativa partiets banér. Tillfrågad om vad han skulle göra om han vann svarade Buckley, att han skulle "begära en omräkning av rösterna." Hans verksamhet omfattade vidare en serie spionromaner i vilka han nytolkade det Kalla krigets historia genom CIA-agenten Blackford Oakes äventyr. Det var vid 50 års ålder, då han seglade över Atlanten i

sin segelbåt, som Buckley beslutade sig för att bli romanförfattare. Bland hans böcker märks en historisk roman med Elvis Presley som en tongivande gestalt, samt en om Nürnberg-rättegångarna.

Till skillnad från sin äldre broder James, som tjänade i den amerikanska senaten från New York, undvek William F. Buckley Jr offentliga poster. Han tjänade emellertid från 1969 till 1972 som av presidenten utnämnd representant i The National Advisory Commission och som medlem av USAs delegation till Förenta nationerna 1973. Han mottog även the Presidential Medal of Freedom.

Transcendent komponent

Under det att så mycket av dagens politiska debatt utmärks av grälsjuka och personangrepp lyckades Bill Buckley vara oense med andra utan att vara otrevlig. Han blev nära vän med ett antal av sina intellektuella motståndare som John Kenneth Gailbraith och Murray Kempton. *The New York Times* framhöll på ledarsidan i anledning av Buckleys bortgång:

”Det fanns inte många frågor där mr. Buckley och denna sida var överens eller kunde förväntas vara överens – utom kanske kriget i Irak... Trots sina kompromisslösa åsikter var dock mr. Buckley en anhängare av en anständig diskussion och visade liten aptit för den ettrighet som hemsöker alltför mycket av dagens politiska debatt.”

Under sina sista år blev Buckley alltmer missnöjd med den amerikanska konservatismens inriktning. I en intervju med *The Wall Street Journal* 2005 noterade han att ”Jag anser att konservatismen har blivit en aning lättjefull.” På ledarplats noterar *The Wall Street Journal*: ”Privat var hans förakt mer akut. En del av det, ansåg han, berodde på att det som brukade vara levande idéer hade blivit mumifierade doktriner för många i den konservativa politiska klassen.”

Vid Yale Political Union i november 2006, hans sista offentliga auditorium, efterlyste Buckley en ”helgad befrielse från de gamla förstelningarna” och ”en på nytt ofördärliggjord vision.” Utmaningen, argumenterade han, var att applicera eviga principer på nya realiteter.

Buckleys syn på världen hade en betydelsefull transcendent komponent. I *God and Man at Yale* skrev han:

”Jag anser att duellen mellan kristendom och ateism är den viktigaste i världen. Jag

anser vidare att kampen mellan individualism och kollektivism är samma kamp reproducerad på en annan nivå.”

Andlig dimension

Enligt Buckleys synsätt saknade de som inte ägde en andlig dimension och en känsla av vördnad inför Guds skapelse det slags fantasi som krävs för att göra världen begriplig. I sin bok *Fisken kan sjunga* konfronterar den isländske författaren Halldór Laxness en av sina gestalter med en ung man som tror varken på spökhistorier eller på några ting som inte kan ses. Som svar

Brev från

Washington

understryker han:

”Mänsklighetens andliga värden har alla skapats utifrån en tro på alla de ting som filosoferna avvisar... Hur skall du leva om du avvisar inte bara Barberaren från Sevilla utan också spökhistoriernas kulturella värde? Om det gick att vetenskapligt eller historiskt eller till och med juridiskt fastställa att Återuppståndelsen inte är särskilt väl verifierad av bevis – ämnar du då avvisa B-mollmässan? Vill du stänga Peterskyrkan därför att det har uppdagats att den är en symbol för missriktad filosofi och vore mer användbar som stall? Vilken katastrof att Giotto och Fra Angelico som målare skall ha blivit insvärjda i en falsk ideologi, i stället för att bekänna sig till realism. Historien om jungfru Maria är uppenbarligen bara ännu en osanning

som uppfunnits av bedragare, och varje människa som tillåter sig att sucka 'Pieta Signor' är en bluff.”

Alltför många män och kvinnor i det samtida Amerika är skyldiga till det som kväkaren Elton Trueblood kallade ”samtidighetens synd” i tron att modernt tänkande har ersatt det som var förr, och att den lämpliga frågan att ställa om ett förslag är huruvida det är ”modernt” eller ”progressivt”, inte om det är meningsfullt. Bill Buckley avvisade en sådan inställning och instämde i stället med C. S. Lewis när denne sade:

”Vi måste fördöma... det okritiska godkännandet av det intellektuella klimat som är vanligt i vår egen tid och antagandet att vad helst som blivit urmodigt är misskrediterat av denna anledning. Du måste ta reda på varför det blev urmodigt. Blev det någonsin vederlagt? Och om så var fallet av vem, var och hur fullständigt? Eller dog det bara bort som moden gör? I det senare fallet säger det oss ingenting om dess sanning eller falskhet. Från att se detta övergår man till insikten att vår egen tid också är en 'period' och med säkerhet har, liksom alla perioder, sina egna karaktäristiska illusioner.”

”De dödas demokrati”

Inget sanningssökande, menade Buckley, borde räkna bort det förflutnas visdom, det som G. K. Chesterton kallade ”de dödas demokrati.” I sin bok *Orthodoxy* skrev Chesterton:

”Om vi lägger stor vikt vid vanliga människors åsikter i stor samstämmighet när vi har att göra med dagliga frågor, finns det ingen anledning till att vi skulle bortse från dem när vi har att göra med historien... Traditionen kan definieras som en förlängning av rösträtten. Traditionen betyder att rösta för den mest obskyra av alla klasser, våra förfäder. Den är de dödas demokrati.”

Jag träffade Bill Buckley första gången i slutet av 1950-talet och hade många angenäma möten med honom under årens lopp. Få individer på 1900- och 2000-talen har haft ett så långvarigt och välgörande inflytande över vårt politiska och intellektuella liv som Bill Buckley. *The Economist* påpekade:

”Få intellektuella förändrar det politiska vädret. Till och med de mest framgångsrika... anpassar sig vanligen till rådande vind och njuter av seglingen. William F. Buckley... var en väder-förändrare.”

Fler kameror i trafiken!

Dagligen läser vi om människor som dödsdöms eller skadats i trafiken. Mycket finns skrivet, statistik ger sin tydliga bild och politiker utlovar 0-visioner etcetera.

Men sjunker då antalet personsador? Svaret är NEJ! Enligt en färsk rapport från Väg- och trafikforskningsinstitutet (VTI) som granskat statistik från landets alla sjukhus är antalet svårt skadade i trafiken till och med större än vad som syns i den officiella statistiken.

Jag talar här om en ökande andel svårt skadade i trafiken. Orsakerna är kända men ofta inte åtgärdade: För höga hastigheter, dåliga vägar, dåliga bilar, drogade eller sömniga förare, halka, aningslösa fotgängare etcetera. Klart är att utvecklingen gått åt fel håll och det måste åtgärdas!

Enligt färsk statistik så sker de flesta olyckor i trafiken genom hastighetsöverträdelser där 50 km/tim är högsta tillåtna hastighet. På en viktig punkt skiljer sig storstadsproblemen i trafiken mot landsortens. Det gäller olyckor på grund av för höga hastigheter. En ytterligare faktor är att riskerna för upptäckt och påföljd är mycket mindre på landet.

Med dagens bantade poliskår med inriktning på trafik, har en ”Vilda västern-miljö” utvecklats utanför städerna. De personer jag intervjuat i olika delar av

Våra politiker måste snarast uppmärksamma den allvarliga trafiksituationen, menar debattören Stig G Daun. (Foto: Tommy Hansson)

Mellansverige vittnar om detta.

Hastighetsgränserna överskrids ofta med 10 km/tim på 30-sträckor, 20 km/tim på 50-sträckor och 25 km/tim på 70-sträckor.

På praktiskt taget alla ställen där jag mätt, har inga eller bara någon enstaka hastighetskontroll av polis gjorts. Något

DEBATT

vanligare har varit att polisen kontrollerat nykterheten. De hastighetskontroller jag känner till ägde rum på 30-sträckor, vilket ju är lovvärt, men det mest akuta riskområdet är 50-sträckorna. Där vet bilförarna att kontroll sällan sker.

Vad göra med till buds stående medel? Fler poliskontroller kan vi inte räkna med. Men däremot fler, många fler, övervakningskameror. En sådan insats kostar

Stoppa den brutala kinesifieringen av Tibet!

Den 26 april i år visade NRK programmet ”Tillbaka till Tibet”. Efter elva år i Tibet kommer Tash tillbaka till Tibet – med engelskt pass – och gör en skakande dokumentation om det kinesiska undertryckandet och ockupationen av Tibets land och folk. Man använder utpekade och brutala metoder för att hålla tibetanerna i ”fängelse” i sitt eget land:

- tvångsterilisering
- tvångsbosättning, beslagtagning av nomadernas land och boskap
- tortyr i form av piskning med ståltråd, upphängning, elektriska chocker, handjárn med taggar
- knallhårda straff för ”politiska” förbrytelser som att ge uttryck för att Tibet ska bli fritt samt att visa eller vara i besittning av den tibetanska flaggan; frigivna fångar får heller inte jobb
- brist på elementära mänskliga rättigheter

och religiös frihet; de buddhistiska munkarna hålls under speciell uppsikt

- kinesiska gränsvakter skjuter på och dödar de tibetaner som försöker fly från Tibet
- diskriminering av tibetaner i arbetslivet på grund av språk
- stor han-kinesisk invandring till Tibet via järnvägen Peking-Lhasa.

Tash menar att en av konsekvenserna av denna brutala politik kommer att bli ett avfall från Dalai lamas icke-väldslinje och ett mer militant motstånd mot de kinesiska ockupanterna.

I Norge arbetar Den norske Tibetkomiteen för Tibets sak. Precis nu är man upptagen med att förhindra att fyra fall av dödsstraff skall bli exekverade efter oroligheterna förra våren. Mer information hittar du på nätsajten Tibet.no.

Nils Tore Gjerde

mycket mindre än kostnaden för personsador. Problemet är att det ena betalas av Vägverket och det andra av Landstingen. De som argumenterar mot övervakningskameror har inte satt sig in i problemet. Alla studier i såväl Sverige som i andra länder visar att olyckorna, särskilt de allvarliga, minskat dramatiskt efter uppsättande av kameror.

Våra politiker måste inse den allvarliga situation vi befinner oss i!

Med tanke på att hastighetsöverträdelser på 50-sträckor kostar 1000:- mellan 51 och 60 km/tim, 1.200:- mellan 61 och 65 km/tim och 1.400:- mellan 61 och 70 km/tim så skulle en övervakningskamera finansieras på ett dygn.

Ett konkret förslag är att snarast sätta upp en blandning av övervakningskameror och attrapper på utsatta platser.

Stig G Daun

Raka puckar

Enkönade ”äktenskap”

Frågan om enkönade äktenskap drivs av skumma krafter. Det blir inte bättre för att man kallar dessa för samkönade. Äktenskapet har sedan forntiden definierats som en förening mellan man och kvinna till fromma för samhällets fortbestånd och välsignats i kyrkan. Nu vill också parter med samma kön få en legal form i samband med deras beslut om att leva tillsammans. Det enklaste är att staten tar över föreringsakten och därmed även reglerar juridiskt förhållandet mellan parterna. De som så önskar kan därefter vigas under religiösa former i den kyrka de tillhör och då ingå ”äktenskap”. Ska det vara så svårt att enas om det?

George Reisman: Lösningen på finanskrisen är ökat sparande

George Reisman är en ekonom som ingår i den österrikiska skolan och därmed går i Ludwig von Mises och Friedrich Hayeks fotspår. Han har skrivit böcker såsom *The Government Against the Economy* (1979) och *Capitalism: A Treatise On Economics* (1996) som bland annat förklarar varför allmänna prissänkningar inte alltid är av ondo och varför det inte går att konsumera sig ur finansiella kriser. På sin blogg <http://www.georgereisman.com/blog/> ger han en grundlig förklaring till dagens finanskris samt hur den bör mötas.

Dagens finanskris byggdes, precis som tidigare kriser, upp av en stor kreditexpansion. Husbubblan i USA uppstod genom att den amerikanska centralbanken Federal Reserve skapade pengar ur tomma intet. Genom låga räntor under 2000-talet, garantilåneprogram via de statligt understödda instituten Fannie Mae och Freddie Mac och lagar som tvingade banker att låna ut pengar till personer som inte var kreditvärdiga skapades en tillgångsbubbla. De bostäder som skapades av byggföretagen och de medel som bankerna finansierade husköpen med motsvarades inte av husköparnas upparbetade tillgångar och framtida inkomspotential.

När tillgångarna sedan steg i värde på grund av att efterfrågan på hus ökade i takt med den ökade kreditgivningen kom fler och fler att känna sig allt rikare. Därmed började de konsumera mer genom att bland annat låna pengar med bostäder som säkerhet. En räntehöjning räckte för att bubblan skulle spricka och tillgångsvärdena sjunka. Det medförde att många inte kunde amortera på sina lån och att de därför var tvungna att sälja sina bostäder.

Bensin på elden

Att i det tillståndet uppmuntra en ökad konsumtion genom stimulanspaket, lägre rän-

Ekonomen George Reisman anser att ökat sparande kan hjälpa världen ur den djupa finanskrisen.

tor och propåer om att köpa mer inhemska produkter, är som att slänga bensin på elden. Det som saknas är kapitalackumulation. Det som har konsumerats motsvaras inte av ett lika högt sparande. Därför måste företag och hushåll öka sitt sparande samt flytta sitt sparande från aktier och fastigheter till likvida medel och stabila tillgångar som guld. När tiderna blir sämre minskar möjligheterna att låna pengar av banken och därmed ökar behovet av egna sparade

fredrik.runebert@contra.nu

medel för att kunna betala sina räkningar och andra nödvändiga utgifter.

Att stimulera ekonomin genom att staten ger konsumenterna ökad köpkraft innebär att den initiala kapitalförlusten inte kompenseras av ett högre sparande. De förlorade värden som har uppstått på grund av att husbubblan har spruckit måste ersättas av produktiva värden. Keynesianismen utgår från logiken att om staten ger en individ bidrag för att köpa en tv, kommer det att leda till att tv-handlaren måste köpa in en ny tv-apparat för att ersätta den som han har sålt. Detta leder till att tv-tillverkaren måste tillverka en till tv-apparat, vilket leder till att tv-tillverkarens underleverantörer också får mer att göra.

Därmed ökar konsumtionen och sysselsättningen. Problemet är bara att samhället inte blir rikare på grund av att ekonomiska kriser, krig och naturkatastrofer leder till att företag måste ersätta förlorade värden.

En liknelse kan göras med det psykiska besväret sömnbrikt. Det finns medel som gör att en person som lider av sömnbrikt kan hålla sig vaken och jobba hårt och funktionsdugligt trots en hel natt utan sömn. Men det fungerar inte på sikt eftersom grundproblemet inte försvinner av en sådan drog. I stället kommer den redan avtagande energireserven att minska ännu mer och så småningom uppstår en total utmattning. På samma sätt fungerar stimulanser i ekonomin. Ett stimulanspaket kan få igång den ekonomiska aktiviteten i samhället, men aldrig till den nivå som rådde innan krisen.

Stimulanserna kommer inte heller att lösa grundproblemet med att det saknas kapital. Det är kapitalet i form av hushållens och företagets tillgångar som används för att skapa inkomster. Kapitalet eller det ackumulerade välståndet utgör motorn i ekonomin.

Kapitalförstöring

Författaren menar att keynesianismen enbart ser till konsumtionen. Den börjar och slutar sin analys med konsumtionen och bortser från produktionens funktion i samhällsekonomin. Keynes idéer handlar om att finna en balans mellan den totala efterfrågan och det totala utbudet. Full sysselsättning är bara möjlig när dessa två storheter balanserar varandra, och det är statens uppgift att se till att de är i balans. Staten ska vid lågkonjunkturer öka aktiviteten i ekonomin genom indirekt eller direkt inverkan på marknaden.

Det indirekta sättet är att justera lågkonjunkturen med hjälp av sänkt ränta, sänkta skatter och ökade offentliga utgifter via bidrag med mera för att öka efterfrågan på marknaden. Den direkta metoden bygger på att staten aktivt går in på marknaden

och ökar efterfrågan genom att öka de offentliga investeringarna. Vid högkonjunktur ska staten göra tvärtom, det vill säga dra in pengar från marknaden genom höjd ränta, höjda skatter och neddragna offentliga utgifter.

En fri marknadsekonomi kan inte, enligt Keynes, garantera en full sysselsättning eftersom lönenivåerna är fasta eller stela vilket gör att arbetslöshet uppstår när den totala efterfrågan försämras. Lönerna anpassas inte efter lågkonjunkturer och därmed blir arbetsgivarna tvungna att friställa folk. Men om lönerna å andra sidan vore så flexibla som tidigare nationalekonomer antog skulle det påverka efterfrågan så mycket att det skulle förvärra lågkonjunkturen.

Den andra anledningen är att sparandet ibland överstiger investeringarna. Detta gör att konsumtionen, det vill säga efterfrågan, inte är tillräcklig. Ett utbudsöverskott uppstår då och nationalinkomsten kommer att anpassas till detta, därmed uppstår en lågkonjunktur. Detta utbudsöverskott kan staten råda bot på.

Men att staten skapar pengar ur tomma intet genom bland annat statsobligationer, för att sedan ge konsumenterna en högre köpkraft, leder till att den totala ekonomin fräntas kapital. Ju mer resurser som konsumeras desto mindre investeringar kan genomföras.

En annan aspekt är syftet med de investeringar som ändå görs via olika stimulanspaket. Ekonomen Henry Hazlitt förklarar detta med en statligt finansierad bro. Om staten investerar pengar för att bygga en bro som behövs för att förbättra företagsklimatet och transportmöjligheterna kommer staten att sträva efter att få en så bra bro, till en så låg kostnad som möjligt. Det innebär restriktivitet med antalet anställda som ska bygga bron. Men om staten i stället investerar pengar i en bro som ett led i ett stimulanspaket kommer målet däremot att vara att få så många människor som möjligt i sysselsättning. Det leder till att kostnaden för bron stiger eftersom det främsta syftet inte är att förbättra infrastrukturen. Det sista alternativet innebär kapitalförstöring.

Full sysselsättning

Till skillnad från Keynes menar Reisman att full sysselsättning är möjlig på en fri marknad. De skilda slutsatserna beror mycket på skilda definitioner av grundläggande ekonomiska begrepp. Deflation och inflation definieras ofta som allmänna prissänkningar respektive allmänna prisstegringar. Enligt Reisman utgår definitionen från symptomen i stället för själva fenomenet. Deflation och inflation är i själva verket förändringar av penningmängden; inflation är en ökning av penningmängden medan deflation är en minskning av densamma. Man kan även säga att inflation innebär en för hög efterfrågan och deflation en för låg efterfrågan. Prisförändringarna upp och ned är enbart symptom på dessa fenomen. Därmed är det fel att rädas allmänna prissänkningar utan att ta reda på orsakerna till prissänkningarna.

Om prissänkningarna beror på ökad produktivitet och ökad konkurrens är de allmänna prissänkningarna inget problem, snarare en lösning på problemet deflation. Anledningen är att sänkta priser gör att en konsument kan köpa lika mycket som tidigare trots att penningmängden i det ekonomiska systemet har sjunkit. Så minskade vinster, konkurser och stora kreditförluster beror på deflationen, inte på den allmänna prissänkningen.

Under ett system med guldmynftot ackompanjeras i regel en allmän prissänkning som beror på ökad produktivitet av för-siktigt ökade vinster och bättre möjligheter för företag och hushåll att amortera på sina lån. Priserna sjunker så länge produktionen av vanliga produkter stiger i en högre takt än produktionen av guld.

Reisman menar därmed att dagens finanskris ska mötas med sänkta priser och löner för att därmed kompensera för minskningen av bankernas och andra finansinstituts kreditgivning. Många ekonomiska bedömare begär det misstaget att de kräver av regeringarna att de ska stoppa prissänkningarna på tillgångar som fastigheter. Men en sådan strategi kommer att motverka en återhämtning eftersom höga tillgångspriser gör att färre människor har möjlighet att köpa en fastighet.

Det är bättre att låta priserna och lönerna sjunka till den punkt där tillgången på pengar balanserar efterfrågan på pengar för sparande. Att låta priser och löner förändras fritt kommer inte bara att stabilisera dagens finanskris, det kommer även att leda till full sysselsättning utan att reallönerna sjunker över tiden.

Anpassas

När staten ökar penningmängden genom olika stimulanspaket och genom att rädda företag som är konkursfärdiga kommer den allmänna prisutvecklingen att stiga och lägga grunden för nästa finansiella kris. Reismans rekommendation är därför att låta priser och löner anpassas efter marknadsfaserna samt att avstå från och avveckla alla påbörjade stimulanspaket.

Raka puckar

Pensionärer på krigsstigen

Vissa pensionärer är på krigsstigen i tron att de betalar för hög skatt jämfört med alla andra och därför har det så dåligt ställt. Orsaken är att Alliancesregeringen för att stimulera arbete och därmed ökade resurser för skola, vård och omsorg, har infört ett jobbskatteavdrag.

Alla grupper pensionärer, barn, sjuka, arbetslösa mfl betalar skatt efter samma skala, men jobbavdraget skall ge ökad motivering till att ta ett arbete.

EU har just gjort en undersökning av välståndet för Europas pensionärer och kommit fram till att den högsta levnadsstandarden har Österrike och Sverige. Grattis till oss alla pensionärer i Sverige.

Har kultureliten lärt sig något av ”Mia-debatten”?

Böckerna *Mia – Sanningen om Gömda* av Monica Antonsson och *Vingklippt* av Elisabeth Hermon har skapat en omvälvande debatt om sanningshalten i Liza Marklunds och Mias böcker *Gömda* och *Asyl* samt Marklunds *Paradiset*. Den här artikeln ger enbart en sammanfattning av Liza Marklunds och Mias falskarier eftersom de är väl genomlysta och dokumenterade i andra medier. I stället handlar det om att undersöka den journalistiska etik och den politiska korrekthet som gett upphov till denna tragiska historia där minst två människors liv har slagits i spillror. Allt för att Liza Marklund och Mia skulle sälja så många böcker som möjligt. Liza Marklunds och Mias osanningar kan delas in i två kategorier. Den första kategorin handlar om hotbilden och mot vem hoten riktade sig mot. Mannen med de mörka ögonen, Osama Awad, är förvisso straffad för att ha misshandlat Mia, men inget tyder på att den mannen förföljde Mia till den grad som beskrivs i böckerna. Det finns heller inga indikationer på att han skulle ha misshandlat Mia så grovt som påstås. Tvärtom tyder Osama Awads brottsregister och vittnesmålen från Mias hemstad, Oxelösund, att det mesta i Marklundböckerna är lögn. Hans brottsregister uppvisar en misshandelsdom mot Mia samt ett antal trafikförseelser och bedrägerier, så han är inte helt oskyldig. Dock framgår det inte av Marklunds framställan att även Mia, enligt vittnen i Oxelösund, misshandlade Awad.

Dessutom kan han befrias från anklagelsen att ha skrämt sin dotter Sara, som i dag lever med Mia i USA, genom en videospelning som spelades in efter att Awad och Mia skilts åt. Mia hade nämligen påstått i böckerna att Sara då var så rädd för honom och hans arabvänner att hon inte vågade träffa dem. Men på videospelningen, som är daterad, syns det att hon är långtifrån skräckslagen. Tvärtom, hon är glad och sprallig som de flesta barn är.

Skräckväldet i Oxelösund

Det enda som verkar vara sant är Mias flykt genom Sverige som Monica Antonsson lyckats följa. Alla påståenden om att

ett arabgäng höll hela staden i skräck och att de hade ett nätverk över hela Sverige som gjorde att de måste vara extra försiktiga finns det inga vittnen som kan styrka. Alla vittnen menar i stället att ett sådant skräckväldet vore omöjligt. Representanter från socialtjänsten förnekar att de var tvungna att sätta galler för fönstren samt bygga ett skyddsrum i källaren för att kunna skydda Mia.

Däremot finns rätt många indikationer som pekar på att Mias nya man, som kallas Anders i boken men som egentligen heter Luis och härstammar från Chile, i själva verket var den som var jagad. Han hade nämligen försökt döda Osama Awad genom att köra på honom. Dessutom var han mycket illa ansedd av sina landsmän.

Elisabeth Hermon grundade stiftelsen Trossen 1990 för att hjälpa misshandlade kvinnor att få skyddat boende och skyddad identitet. Stiftelsen tog enbart uppdrag från kommunernas socialtjänst. Mia kom i kontakt med Hermon via Bortrövade barns förening där Liza Marklund var en viktig kontaktperson. I det här fallet gjorde stiftelsen ett undantag från regeln att de måste få uppdrag från en kommun för att erbjuda

fredrik.runebert@contra.nu

hjälp. Under den tiden var Hermon föräldraledig och jobbade enbart deltid på ideell basis. Därför tog hon tacksamt emot hjälp från Mia när hon bad att få kompensera för sitt gratisboende med att hjälpa till i stiftelsen. På så sätt började hon nästla sig in i verksamheten och började ställa konstiga frågor. Senare visade det sig att hon även hade förfalskat Hermons namnteckning och utgett sig för att vara Elisabeth vid ett möte med en socialhandläggare.

Medieövergreppet

En söndagskväll ringde Liza Marklund och ställde frågan om hon hade någon kommentar till att några kvinnor på stiftelsen inte fått den hjälp de skulle ha. Hermon kunde inte svara på den frågan eftersom hon inte hört några klagomål på verksamheten och eftersom sekretessen gjorde det omöjligt att uttala sig om konkreta personer. Hon

bad därför Liza Marklund att hon skulle få sina källor att upphäva sekretessen så att hon kunde försvara sig.

Marklund svarade att hon skulle återkomma. Hon ringde aldrig igen. Dagen därpå publicerades en artikelserie i Expressen med rubriken Expressen avslöjar – ”Ängeln” som lurat mordhotade kvinnor. Rubrikerna på artiklarna i artikelserien var följande: Andras olycka – hennes olycka, Kontoret bara en tom kuliss och Trossen slog Saras hela liv i spillror. Nästkommande dag var rubrikerna Razzia mot ”Ängeln”, Hon har förstört deras liv och Jag var livrädd. På tredje dagen levererades följande rubriker; Kommunerna polisämaler, Natalie blev hotad av Trossen och Ängeln skvallrade för att hämnas. Artiklarna handlade om att Hermon lurat och skrämt sina klienter, lurat kommunerna på pengar samt att stiftelsen saknar bokföring. Det värsta med artiklarna var att Hermons identitet avslöjades, hon hade nämligen själv skyddad identitet på grund av tidigare förföljelse.

Under dessa dagar besökte skattemyndigheten och kronofogdemyndigheten stiftelsen för att kontrollera bokföringen. All bokföring var i sin ordning. Polisundersökningen visade även att Hermon inte begått några bedrägerier gentemot kommunerna, därför lades förundersökningen ned. Hon var juridiskt sett friad. Men allmänheten hade fått sin bild inpräntad och kommunerna blev mer skeptiska till att anlita Hermon. Även hennes krafter hade börjat tryta och hon kunde inte visa sig offentligt utan att bli påhoppad eller hotad. Detta trots att Expressen erkänt sin skuld genom att gå med på en förlikning där Hermon fick 110 000 kronor, en summa som nästan täckte advokatkostnaderna. Tyvärr orkade Hermon aldrig genomgå en jk-anmälan. Men hennes advokat Leif Silbersky kommenterade hennes fall så här: ”Det värsta medieövergrepp jag sett under hela min yrkeskarriär”. I efterhand spekulerar Hermon om medieövergreppet handlade om att några personer kring Liza Marklund ville starta en egen stiftelse och att de därför ville bli av med en konkurrent. En uppgift som hon säger att hon har fått från polisen.

Någon upprättelse och dementi fick hon inte förrän hon skrev *Vingklippt*, men det dröjde innan hennes berättelse fick genomslag i mediebruset. På ett seminarium i Magasinet Neos regi pekade hon på den stora bristen att rättshjälpen inte gäller tryckfrihetsmål. Det betyder att det i praktiken är omöjligt för en vanlig människa att få upprättelse i domstol när han eller hon blivit uthängd av en stor tidning som har stora resurser bakom sig.

Det tog arton år innan någon tog till sig sanningen om Mia. Till en början höll medierna på att tuga ihjäl de två böckerna som granskat Marklundböckerna, men efter att många bloggar, bland annat Monica Antonssons egen, skrivit om detta en längre tid kom även medierna till skott. Liza Marklund har valt att hålla en låg profil och hoppas antagligen att allting ska blåsa över. Det finns även en tendens att hon använder källskyddet som sköld mot all granskning. Visst är källskyddet viktigt, men det betyder inte att man inte ska kunna argumentera för sin sak och bevisa sina ståndpunkter.

Vad har medierna lärt sig?

Nu hade ju Liza Marklund och många politiker använt Mia som ett slagträ i debatten om jämställdhet och feminism. Det konstiga är att Marklund valde att saluföra en berättelse som är uppenbart falsk som om det vore en sann berättelse från verkligheten, när hon faktiskt kunde ha valt ett fall av grov kvinnomisshandel som faktiskt existerar. Enligt Elisabeth Hermon kan det paradoxalt nog vara så att den uppståndelse som skapades av Mia-böckerna ledde till att det blivit svårare för misshandlade kvinnor att få hjälp av myndigheter. Hon kunde själv berätta om en kvinna som bemötts av socialtjänsten med orden att jämfört med Mia som var tvungen att fly till USA är inte ditt fall så allvarligt. Och hur kommer

allmänheten att uppfatta fenomenet kvinnomisshandel? Kommer man automatiskt att utgå från att kvinnan ljugar, på samma sätt som man tidigare utgick från att kvinnan aldrig ljög?

Vad har då medierna lärt sig av denna historia? På Magasinet Neos seminarium diskuterades frågan av Sydsvenskans Andreas Ekström, Aftonbladets Lena Melin och TV4 Nyhetsmorgons Andreas Haglind. Andreas Ekström sammanfattade principfrågan på följande sätt: ”Man kan skriva en bok om Pearl Harbor och ändra vad folk åt eller vilka stridsflygplan som användes, men man kan inte skriva en historia om Pearl Harbor där japanerna inte anfaller.”

Ekström förklarar också att medielogiken gör att få ifrågasätter någon som Liza Marklund som sålt hundratusentals böcker. En annan faktor är att ingen vill vara tvåa på bollen, därför måste nyheten ut så snabbt som möjligt och därför kan källkritiken bli lidande emellanåt. Andra tidningar kommer i regel att utgå från att den tidning som slår upp något stort har gjort en grundlig research och att det därför inte är något att gräva i. Andreas Haglind menade i sin tur att det inte är en nyhet att dementera felaktigheter i någon annans tidning. Lena Melin höll med och tillade att det är upp till den tidning som gör fel att korrigera sina egna fel. Med den logiken blir det svårt att få upprättelse när en tidning vägrar att publicera en dementi, och när en dementi ändå publiceras är den i ett mycket mindre format än ursprungsartiklarna. Elisabeth Hermon fick aldrig någon dementi från Expressen, men tidningen har tagit bort artiklarna från tidningens arkiv. De har försökt tuga ihjäl saken. När Hermon sedan vill få allmän upprättelse tycker alltså Aftonbladet och TV4 att det inte är en nyhet att Hermon är oskyldig, att hon har blivit utsatt för ett

medieövergrepp.

En annan förklaring till att Mia-historien och därmed också publiceringarna i Expressen uppstod är att det under den tiden, år 1995, rådde en feministisk hysteri där det politiskt korrekta var att alltid utgå från att en misshandlad kvinna alltid talade sanning. Ingen politiker eller journalist vågade ifrågasätta sanningshalten i berättelserna, ännu mindre kontrollera fakta. Allt för att öka medvetenheten om den kvinnomisshandel som utförs i det svenska samhället. Men som Monica Antonsson poängterar är det inte målet som helgar ändamålen, det är inte rätt att sprida lögn för att öka medvetenheten om kvinnomisshandel. Tvärtom, om man vill förbättra möjligheterna att minimera kvinnomisshandeln måste man hålla sig till fakta och vetenskapliga metoder för att finna lösningar på problemen.

Något som tyder på att attityden inom kultureliten inte har förändrats trots den massiva diskussion som pågick i början av året är Piratförlagets agerande. Liza Marklund och Piratförlaget har ångrat att de marknadsfört böckerna som sanna historier. Men när en av Monica Antonssons läsare granskar Piratförlagets hemsida upptäcker hon att förlaget då inte har ändrat texten kring böckerna, *Gömda* är fortfarande en sann berättelse och *Asyl* är fortfarande en sann fortsättning.

Läsaren konfronterade förlaget via e-post den 15 april och fick följande svar nästkommande dag: ”Tack för ditt mail. Den senaste utgåvan av *Gömda* håller nu på att ta slut och vi förbereder för en ny pocketutgåva både av *Gömda* och *Asyl*. I samband med det kommer omslagen att göras om, likaså baksidetexterna och presentationerna på vår hemsida. Vi räknar med att allt kommer att vara klart i månads-skiftet maj/juni – hemsidetexterna dock tidigare. Vänliga hälsningar Ann-Marie Skarp Förlagschef”.

Så var hela diskussionen enbart ett blåsväder som går över med tiden? Eller har medierna och kultureliten lärt sig något av detta?

Följande formulering i förlagets beskrivning av *Gömda* kanske kan vägleda oss i den frågan: ”*Gömda* är en dokumentär roman. Det innebär att historien är baserad på verkliga händelser, men dramatiserad och gestaltad via Liza Marklund som författare.” En helgardering från Liza Marklund och bokförlaget.

Stark skildring om en homosexuell som kom på andra tankar

★★★ En hörnsten i homosexuellens retorik är att en person föds homosexuell. Det ligger i generna, menar man, och åt dessa är inget att göra. En gång gay, alltid gay. Den som argumenterar däremot och hävdar att en homosexuell kan "botas" från sin sexuella läggning anklagas ofelbart för att vara "homofob". Nu har det dock kommit ut en bok som heter *Inte längre gay – en personlig berättelse* (Gospel Media 2008, 174 sidor) som är skriven av en man, Richard Oostrum, som gjort just denna resa. Medförfattare är Hans Frinzel.

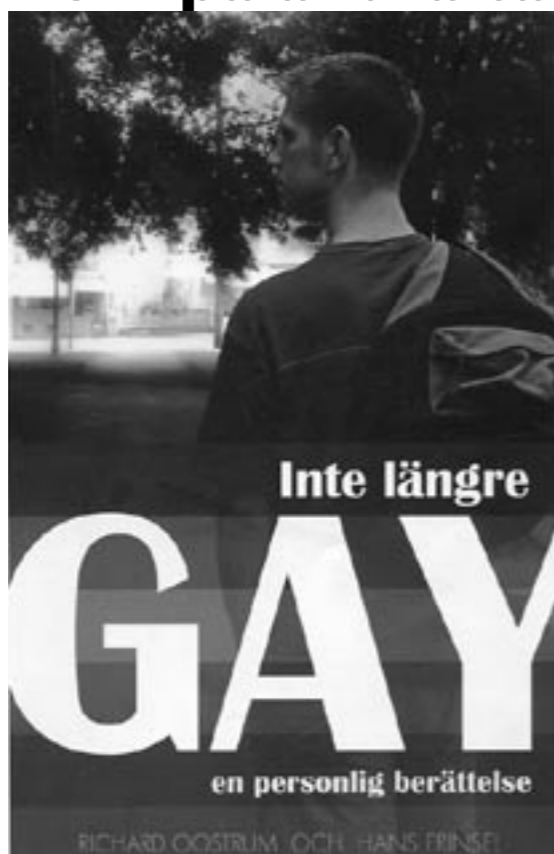
Richard Oostrums bok är en stark, personlig och närgående skildring. Den handlar om en man, född 1962, som växer upp i ett tryggt och kärleksfullt hem nära Haag i Nederländerna, men som upplever sig inte passa in någonstans. Han var tidigt intresserad av religion och antog en kristen syn på livet.

Richard Oostrum började simma och spela vattenpolo i tidiga år, och i tonåren såg han – liksom alla normala tonåringar – med förundrade ögon på det mänskliga fenomen som kallas sex. Han drogs till det motsatta könet men upplevde även motstridiga känslor, då han också kunde bli attraherad av andra unga män.

Trött på att föra ett dubbelt liv, som bland annat leder till depression och marijuana missbruk, bestämmer sig Richard Oostrum till sist för att leva ut sin latenta homosexualitet och berätta för familj och vänner var han står. Varken hans äldre syster, som redan tidigare anat sig till broderns läggning, eller hans föräldrar blir särskilt bestörta. I stället visar de förståelse och förklarar sig älska Richard vilka sexuella preferenser han än månde ha. Det dröjer heller inte länge innan han presenterar sin pojkvän Ron för familjen. Richard och Ron är ett par i tre år.

Efter en tid som singel blir Richard tillsammans med Dave, en bildskön fotomodell som lever ett intensivt liv. Richard Oostrum kommer nu på allvar in i den sjudande gayvärlden med dess extravaganta livsstil. Allt förändras i ett slag när det visar sig att Dave är HIV-positiv och inom kort utvecklar AIDS, vilket leder till att han blir allt sjukare och i slutskedet av sitt liv drabbas av demens.

När Dave dog fick Richard en över-

raskning – Dave var i verkligheten född 1945 och inte 1957, som han sagt till Richard. På grund av sitt modellyrke hade han inte velat att hans verkliga ålder skulle komma ut.

Efter Daves död får Richard Oostrum tillfälle att fundera djupare över tillvarons hemligheter och livets mening. Via ett par homosexuella vänner kommer han åter i kontakt med den kristna tro han haft under tidigare år. "Men det fanns en växande längtan i mitt hjärta efter något mer", berättar han, "något djupare, något jag inte kunde precisera ännu. Vad var meningen med livet?!"

Richard Oostrum hade fortsatt simma och spela vattenpolo under alla livets skiftningar och gjort det så bra, att han befann sig på elitnivå. Ett naturligt led i utvecklingen, både som homosexuell och idrottsman, blev därför hans deltagande för Holland i de så kallade Gay Games i New York 1994. Det var något av ett olympiskt spel för homosexuella. Invigningen i Yankee Stadium blev en storartad upplevelse för Richard och de övriga i den 200 man starka holländska truppen.

Han vann inga medaljer men hade fått blodad tand: Richard bestämde sig för att hädanefter bli en missionär för den homosexuella livsstilen med sikte på nästa Gay Games, som skulle hållas hemma i Holland 1998. Det blev emellertid inte riktigt som Richard tänkt sig. Under mellantiden hände nämligen något som gradvis skulle revolutionera hans liv. Efter ett hektiskt uteliv i Amsterdams gaykvarter och ett förhållande med en man vid namn Harry, som i likhet med Richard orienterade sig mot kristendomen, kommer eftertanken. "Harry antydde till och med att den homosexuella livsstilen var mot Guds vilja", berättar Oostrum.

"Men han var inte riktigt säker på det. Jag kunde inte hålla med honom om detta så jag ignorerade den delen av hans tro. Harry levde i gayvärlden, precis som jag. Han gjorde det som jag gjorde. Hur kunde han säga att homosexualitet inte var Guds plan och syfte för en människas liv?"

De frön Harry med sin osäkerhet om gaylivets rätta natur sådde skulle småningom gro, växa och slå ut i full blom hos Richard, som på allvar började läsa Bibeln och bli allvarligare till sinnes. På väg till en ökad bastuklubb längs Mar-nixgatan i Amsterdam upplever Richard att något eller någon rycker tag i honom. "Jag översköldes av en övertygelse om att det var Gud som hade stoppat mig!" berättar Richard Oostrum. I bokens senare del får vi följa författarens ibland mödosamma väg – det homosexuella begäret ger sig inte utan kamp – till att bli en kristen förkunnare, äkta make och far. Han gifter sig med brasilianskan Noemia, som senare ändrar namn till det bibliska Sara, och får med henne 2002 sonen Pedro; båda makarna är då över 40 år gamla.

Boken avslutas med dessa ord: "Det är vår bön att många som läser dessa sidor ska uppleva samma möte med Gud som förvandlade våra liv så radikalt och fick oss att hitta tillfredsställelse i hans vilja och syfte. Må Gud låta dig på uppleva samma välsignelse!"

Vad säger Marc och Jonas?

Tommy Hansson

BOK-NYTT

Storebror tar fram munkavlen

"Tekniken kommer att göra det allt svårare för stater att kontrollera vilken information folket kan ta emot... Totalitarismens Goliat kommer att besegras av mikrochipsets David."

Så optimistisk var USAs president Ronald Reagan i ett tal i London 1989. Reagan var långt ifrån ensam om denna positiva syn på den nya datatekniken som demokratins och yttrandefrihetens vägröjare. Riktigt så rosenskimrande skulle verkligheten inte bli, ty när frihetens vänner utnyttjar tekniken för lovvärda syften så vet också dess fiender att använda den i sin tjänst. Ett sådant exempel är den företeelse som kallas internetfiltrering.

Om detta handlar en nyutkommen skrift av Pär Ström som fått titeln *Storebror tar fram munkavlen* (Den nya välfärden 2009). Ström framhåller i skriften: "Eftersom det är så lätt – åtminstone i teorin – att filtrera och spärra information på internet har det börjat klla i censurfingrarna på många politiker. Bara för att det går så ska det göras." Som exempel anför Ström ett förslag av EUs dåvarande justitiekommissionär Franco Frattini 2007 om att införa blockering av sajter med "olämplig" information.

Även i Sverige har det stundom poppat upp förslag i censurvänlig riktning. Dåvarande justitieminister Thomas Bodström föreslog 2005 att sajter relaterade till sexhandel skulle blockeras. 2006 menade Bosse Ringholm, som då var vice statsminister, att det var dags att spärra utländska spelföretags sajter för svenskar och

samma förslag återkom 2008 i alliansregeringens spelutredning. Den här typen av censur kallas i internetsammanhang med en förskönande omskrivning för "filtrering".

"Filtrering av internet", framhåller Pär Ström, "kan ske på olika nivåer. Det finns nationell filtrering, filtrering i organisationer såsom företag och skolor, och filtrering i enskilda människors privata datorer." Enligt Ström är dock inte all filtrering av ondo. Han anser således att det är rimligt att skolor installerar filter mot pornografi och att föräldrar är i sin fulla rätt att göra detsamma på sina barns datorer. Men: "Det allvarliga är statlig filtrering, eftersom den drabbar vuxna och fria medborgare som (åtminstone i teorin) helt berövas möjligheten att nå det censurerade materialet. Därför handlar denna rapport om statlig internetfiltrering."

I en ruta i boken ger författaren följande exempel (hämtade från skriften *Access Denied* från Open Net Initiative) på vilken typ av material som brukar filtreras på olika håll i världen: material om yttrandefrihet, mänskliga rättigheter, minoriteters rättigheter och etniskt material, kvinnors rättigheter, miljöfrågor, kontroversiella historiska frågor,

hets mot folkgrupp, sexualupplysning, pornografi, spel om pengar, religionskritik och religiös omvändelse, anonymiseringstjänster, bloggar och gratis e-post, samt communities och socialt nätverkande.

Det är givet att internetfiltrering används flitigt i diktaturer och halvdictaturer som Kina och Ryssland, men Pär Ström ger en rad exempel på att denna form av censur även förekommer i demokratier. I Australien har regeringen inlett en process som är tänkt att leda fram till en nationell filtrering av nätet. Initialt var målsättningen att endast barnpornografi skulle omfattas av censuren, men ambitionen har efter hand ökat för denna "Plan for CyberSafety" som projektet benämns.

Många länder filtrerar barnpornografiskt material, vilket inte är mycket att säga om. Problemet är att härifrån är det lätt att censuraptiten ökar. Så är fallet med Norge, där en minoritet i en norsk utredning till justitieministern lagt fram ett förslag avseende långtgående internetfiltrering omfattande bland annat utländska sajter för onlinespel, sajter där ett lands fana eller riksvapen hämnas, sajter som uppmanar till hat mot myndigheter, sajter där så kallade hatiska eller diskriminerande åsikter förs fram, samt sajter innehållande "stötande pronografi". Förslaget har dock hittills inte haft någon framgång.

I Turkiet beordrade en domstol 2007 blockering av videosajten YouTube på grund av att två videofilmer kritiserat den turkiska statens grundare, Mustafa Kemal Atatürk. För närvarande skall 853 sajter vara spärrade i det EU-aspirerande Turkiet, däribland bloggverdana WordPress, Blogspot och Blogger samt en sajt tillhörig evolutionsteoretikern Richard Dawkins.

Pär Ström menar att det finns stor risk "att utvecklingen går

mot ett successivt strypande av det fria informationsflödet på internet". Han uppmanar därför Sveriges regering att bland annat ta avstånd från internetfiltrering, ta initiativ till en modernisering av svensk yttrandefrihetslagstiftning och att säga nej till förslaget i spelberedningens betänkande att filtrera utländska spelföretags sajter.

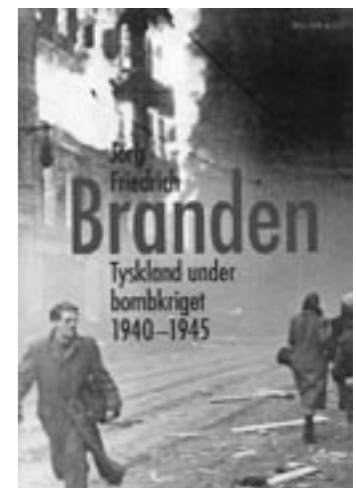
Sist i boken följer en användbar förteckning avseende litteratur och internettips.

Tommy Hansson

Pär Ström: *Storebror tar fram munkavlen*. 56 sidor. Den nya välfärden.

Branden

Äntligen, skulle man vilja säga, när Jörg Friedrichs bok *Branden – Tyskland under bombkriget 1940-1945* om de allierades bombningar i Tyskland kommit ut på svenska. Sedan boken kom ut 2002 har den uppmärksamats i många länder. Och givetvis även i Tyskland, där

den väckt en debatt om det är moraliskt försvarbart att skildra den tyska (civil)befolkningens lidanden eftersom tyskarna så att säga hade sig själva att skylla.

Friedrichs bok är inte särskilt lättläst i den tyska originalversionen, men översättaren har lyckats väl även om några militärtekniska uttryck har missuppfattats.

Boken återger ingående och nästan kusligt sakligt bomb-offensivens strategiska målsättningar, den snabba militära teknikutvecklingen under fem år och förhållandena för bombernas offer. Framförallt var det fråga om en alltmer utvecklad teknik med brandbomber som emellanåt orsakade så kallade eldstormar. Först markerades målen med ljusbomber från särskilda plan, "stigfinnare", och därefter följde den efterföljande luftflottans massiva brandbombningar.

Den tyska Blitzen över London, liksom V1- och V2-raketerna, hade till syfte att undergräva moralen hos fiendens civilbefolkning och på så sätt påverka fiendens beslutsfattare. Samma målsättning hade de allierades bombningar i Tyskland och Japan. I Japan fick de först då utvecklade atombomberna avsluta bombningarna.

Skillnaden mellan Blitzen och de allierades bombkrig var omfattningen. Enbart i Tyskland omkom drygt en halv miljon människor, några miljoner blev skadade och tiotals miljoner blev hemlösa.

I London står flyggeneralen Harris – också kallad "Bomber Harris" – staty. Det militära resultatet av bombningarna

är dock omtvistat. Den tyska krigsproduktionen var som högst i september 1944 och markoffensiver krävdes på olika fronter, liksom – har det visat sig – i flera senare krig.

Per Ossmer

Jörg Friedrich: Branden – Tyskland under bombkriget 1940-1945. 550 sidor. Fischer förlag.

Kalla kriget

Under närmare 50 år var det Kalla kriget det nav kring vilket det mesta i internationell politik kretsade. Därom har Gunnar Åselius, professor i historia vid Militärhögskolan, skrivit översikten *Kalla kriget* ingående i SNS förlags pock-etbibliotek.

Termen "Kalla kriget" vann burskap genom den amerikanske journalisten Walter Lippmanns bok *The Cold War*, vilken utkom hösten 1947. Bara två år tidigare hade USA och Sovjetunionen stått sida vid sida när Nazityskland och Japan besegrats i Andra världskriget och dessutom delat upp Europa och andra delar av världen mellan sig vid flera stormaktsmöten, varav det i Jalta blivit mest omtalat.

I mars 1946 konstaterade

Winston Churchill i ett av 1900-talets mest berömda tal – hållet i Fulton, Missouri i USA – att en "järnridå" hade sänkt sig över Europa, "från Stettin vid Östersjön till Trieste vid Adriatiska havet." 1947 kom så Trumandoktrinen, enligt vilken USA utlovade stöd till alla "fria folk som gör motstånd mot väpnade minoriteters strävan att framtinga underkastelse eller utöva tryck utifrån" (citerat ur Åselius).

Det Kalla krigets första stora urladdning inträffade då kommunisterna grep makten i Tjeckoslovakien 1948. Sedan följde slag i slag Berlin-krisen, kommunisternas maktövertagande i Kina samt Koreakriget.

Misslyckade uppror mot sovjetmakten skedde i Östtyskland 1953, Polen och Ungern 1956 samt Tjeckoslovakien 1968. Andra länder undgick med nöd och näppe att uppslukas av det röda vildddjuret.

Parallellt härmed pågick konflikten i Indokina, som bröt ut i full skala i mitten av 1960-talet och ledde fram till att Vietnam, Kambodja och Laos kommuniserades, ett öde som också drabbade en rad länder i Latinamerika och Afrika inklusive Kuba, Nicaragua, Angola, Mozambique och Etiopien. Miljontals människoliv gick till spillo i detta skeende.

Gunnar Åselius balanserade sammanfattning kan rekommenderas den som vill få en kort resumé över Kalla krigets viktigaste händelser. Boken innehåller några småfel, men inte av allvarligare art.

Principiellt viktigare är att Åselius upprepar missuppfattningen, att Castro sände kubanska soldater till Angola som svar på Sydafrikas inblandning. Exempelvis den aktade Afrika-kännaren Colin Legum har visat att det var tvärtom!

Tommy Hansson

Gunnar Åselius: Kalla kriget. 96 sidor. SNS förlag.

CONTRA

3 1984...

Efter många år i sovjetiska läger hade den sovjetiske dissidenten Vladimir Bukovskij släppts fri och börjat forska på Stanford i Kalifornien. C G Holm hade träffat honom och Contra publicerade en av hans böcker.

George Stigler var den tredje medlemmen i det illustra sällskapet Mont Pelerin Society som tilldelats Nobelpriset i ekonomi. Contra presenterade Stiglers ekonomiska tänkande.

Gary Hart var demokraternas nya stjärnskott som presenterade "nya idéer" på ett sätt som förebådade Barack Obama. Vältaligt, men ruskigt vänstervridet. Hart kom att spela en viss roll i början av 1984 års presidentvalskampanj, men demokraternas kandidat kom att heta Walter Mondale (mannen som saknade karisma helt, eller sades ha norsk karisma). Hart gjorde ett nytt försök 1988, men

då stupade det raskt när hans vänsterprassel avslöjades.

En artikel handlade om doping av idrottsflickor i Östeuropa. De östeuropeiska flickorna vann den ena medaljen efter den andra, men det skedde till kostnaden av doping och undernäring. De verkliga förhållandena har avslöjats efter kommunismens fall, men den artikel som fanns i Contra nummer 3 1984 beskrev i huvudsak hur det förhöll sig.

...för tjugofem år sedan